

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
Pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA

și
ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
**Manuscrise nu se in-
napolază.**

ROMÂNUL

Discursul lui Tisza la Cluj.

— Răspunsul nostru. —

Arad, 11 Iunie.

În articolul nostru de mai dăunăzi, „Vor-
și fapte”, aveam o rugămintă către con-
te Tisza. Li ceream să ne facă un singur bine:
să tacă! Dar contele Tisza nu se lasă influen-
țat nici de puternice presiuni externe nici de
mici rugăminți interne: el n'a tăcut. Abia
câteva zile după apariția articolului nostru
a ieșit că iarăș ia cuvântul în odinioară atât
occolita astăzi însă până la greață exploa-
ntă „chestie de naționalitate”.

Ce vrea oare primul ministru al Ungariei,
nu mai tace?

Căutarea unui răspuns, care să
ne mulțamească măcar în parte, este pen-
tru noi de-o importanță mult mai ispititoare,
decât orice încercare de a diseca cele spuse.
Un ușor ar fi să luăm propoziție de propoziție
discursul primului ministru, și, întorcând pe
cap frazele croite după un fason de cunoscută
eleganță-maghiară, să arătăm, că — alta e
fața și alta e dosul. Nimic mai ușor, decât să
ieși la iveală, cât de absurdă, cât de imposi-
bilă, cât de perfidă chiar, este „baza de îm-
păcare” a primului ministru: „**unitatea poli-
tică a națiunii maghiare, și unitatea națio-
nală a statului maghiar**”. Frumoasă jonglerie
de cuvinte. Unitate, politică, națiune, ma-
ghiară. Patru cuvinte, patru bile de diferite
culori, pe cari istețul jongleur le aruncă în
aer, combinând fel de fel de figuri, mult ad-
mirate și mult aplaudate. Ce scurt însă poți
să oprești acest joc de circ pentru copii sau

copilăroși, opunându-i stânca de granit a po-
stulatului nostru: **drepturi naționale**, va să
zică, instituții, garanții, pentru „interesele no-
stre de rassă, de limbă, de cultură și de re-
ligie”, cum le zice nobilul făuritor de discurs-
suri. Nimic mai ușor, decât să arăți golătatea
calambururilor, de cari se servește Tisza în
apostolatul lui, pentru „pacea cu naționalită-
țile”!

N'avem decât să-l întrebăm: ei bine,
vreai să ne înrolăm și noi în cadrele statului
vostru național unitar, unitar maghiar, ma-
ghiar național, sau cum să-i zicem? Hai să
intrăm. Încăpem și noi în cadrele „ideii” ...für
ein glücklich liebend Paar, ist auch der klein-
ste Raum genug..., spune neamțul. Deși omul
chibzuit obișnuiește să se întrebe, ce fel de
casă e aceia unde intră, haidem, fără să ne
mai întrebăm. Dar una tot atât de bine știm,
chiar nechibzuiți ce suntem: bine, că
încăpem și noi în acele cadre, vorba e însă,
cât loc ni se face în cuprinsul lor, dacă vom
intra? Răspunsul l-am primit demult: „fap-
tele” crude ce au urmat după vorbele dulcele,
examele electorale, disolvarea dela
Alba-Iulia, procesul dela Sătmar, legea isla-
zurilor, etc. etc., tot atâtea instituții și garanții
ale drepturilor, nu naționale, ci numai comu-
ne cetățenești...

A, dar primul ministru nu așa înțelege
împăcarea. El ne pune în vedere situația Ger-
manilor (nu vrea să zică a Sașilor) adică o
acceptare a ideii auf Gnade und Ungnade. Ti-
sza e autocrat în toate chestiile de viață pu-
blică. Adesea spunea și în cursul „convorbi-
rilor”-tratative: „nu Vă pot făgădui mai mult,
primiți odată baza, intrați în cadrele ideii —
identică pentru el cu cadrele partidului său —

o să vedeți, n'o să Vă pară rău... eu sunt un
despot generos...” N'a fost în stare nimenea
să-l convingă, că o împăcare așa la discreția
guvernelor schimbăcioase este mult mai umi-
litoare decât lupta pe față în contra ideii. Pri-
mul ministru știe ce știe. Asupra „bazei” el
nu admite târguieli... din 48 nu lasă nici el..
abdicări de drept constituțional nu cunoaște...
garanții nu dă... dar pacea o sperează, fana-
tic, și umblă după ea.

Fanatic?

Să nu ne lăsăm amăgiți nici de locvacii-
tatea contelui care a iscodit legea electorală,
și să nu fim încântați nici de faptul, că s'a
aflat în sfârșit un primministru, care a luat
în întreprindere împăcarea cu Românii, agi-
tând chestia cu toate ocaziile. Nu este o în-
sușire venerabilă nici decât, să vâri bucata de
pâne sub nasul omului flămând, ori să falfăi
steagul alb de pace, ca pe urmă, când adver-
sarul se apropie de tine cu arma la picior, tu
să descarci asupra lui focuri, din tufă. Firile
acestea înrăite să stea mai bine pe loc. Să
tacă!

Hotărît că nu de dragul nostru se topește
contele Tisza. E perfidă chiar și fraza lui nouă-
nouă, că „**însaș națiunea maghiară, modestă
la număr, numai cu concursul celorlalte ne-
muri va isbuti să realizeze marile probleme,
ce i se impun... este deci interesul ei să caute
împăcarea**”. Vorbă să fie! Ștergerea iobă-
giei să fi fost oare interesul latifundiarilor?
Hotărît că nu.

Trebuie să fie în clar opinia noastră pu-
blică, cu motivele locvacității și dragostei
primministeriale. Sunt două:

Unul e încercarea de a se gira în sus, ca
prieten al naționalităților, va să zică ca un

Sonet.

*In noaptea asta limpede de vară
Mă simt așa de trist și abătut —
Am plâns cu capu 'n mâni și n'am știut
De ce o fac, dar știu că mai amară,*

*Mai grea durere 'n suflet s'a făcut.
Și stau cu capu 'n mâni ș'as plânge iară.
— E lună sus și multă pace-afară,
O lună-i sus cum nu s'a mai văzut.*

*Castanii 'n drum se 'nșiră plini de floare;
Par uriașe feșnice-argintii
Purtând pe brațe sute de făclii. —*

*Dormi, suflete, și uită ce te doare,
Inchideți-vă ochilor ce-ați plâns,
Că 'n feșnice făclii s'au stâns.*

(„Consinzeana”)

Ecaterina Pitîș.

Copii de pe natură.

(Criteriul aprecierii.)

I.

Nime nu cunoaște taina prieteniei dintre
doamnele Maria Rău și Ana Luca. Cea din'ăi
era nevasta unui profesor foarte deștept, foarte
învățat, de-o energie și de-o cinste neclintită;
cea din urmă era soția unui doctor pe care lu-
mea-l uitase de mult, deși nu murise încă. Cea
dintâi era spiritualul, farmecul și eleganța in-
trupate, cea din urmă nu era proprietara nici
uneia din aceste calități. Maria Rău se afla
înaintea unui viitor strălucit, pentru că pe băr-
batul său îl aștepta acest viitor: avea și diplo-
ma de avocat, și toată lumea era convinsă
că, deștept cum e, va lăsa profesoratul, în care
carieră putea cel mult s'ajungă directorul gim-
naziului, și va îmbrățișa advocatura, pe urma
căreia va ajunge membru în comitetul național
și, în scurtă vreme, deputat.

Mărirea, puterea viitoare își arunca lumina
cu ani în urmă, și Maria Rău, deși invidiată,
vorbită de rău pentru eleganța și frumusețea sa,
de doamnele din oraș, era dorită în orice so-
cietate.

Fiind încă săracă nu se va mira nimeni că
prieteniile ei șopteau fel de fel de vorbe slabe
în legătură cu elegantele ei toalete. Dar faptul
acesta nu le împiedeca pe aceleași doamne să
răvnească după prietenia ei. Ba, după ce profe-

sorul Rău părăsi într'adevăr gimnaziul și își
deschise cancelaria de avocat nime nu mai
făcea aluzii la toaletele ei.

Își băteau, însă, capul să afle taina prieie-
niei cu Ana Luca. Prietenia aceasta în loc să
se răcească decând Maria Rău ajunsese la pa-
rale mai multe, creștea zi cu zi.

Ana Luca era într'adevăr o femeie de toate
zilele; trecuse și peste întâia tinerețe, iar fru-
moasă n'a fost niciodată. Nu era nici una dintre
femeile „cetite” cum se zice, avea abia un în-
ceput de cultură. Nimic din ce dă farmec unei
femei nu-i hărăzi natura. Era neajutorată și
umilă, vecinic gata să-și ceară iertare dela
oricine, ca și când ar fi greșit lumii întregi.

Maria Rău o iubise fiindcă o vedea așa de
nenorocită: natura o furase, societatea o res-
pingea. Maria îi pricepu nenorocirea, și, cum
era o inimă bună și caldă, o inimă largă, cerca
s'o mângăie.

Aci era toată taina prieteniei lor. Dar noi
suntem făcuți ca niciodată să nu pricepem fe-
nomenele simple; suntem aplicați să căutăm în
lună și'n soare ceea ce e la un pas înaintea no-
astră, pe pământ. Nu putem descoperi sentimen-
tele firești, naturale, pentru că ne-am depărtat
prea mult de natură noi înșine.

Astfel și prietenia celor două femei o es-
plicau în fel și chip; mai adeseori se ajungea
la sentința: „Desigur Maria Rău nădăjduiește
ceva dela toanta aceea de Ana Luca. Va fi sim-



om al viitorului, în ce privește „Regierungsfähigkeit”-ul, care la Belvedere are un cod deosebit de cel practicat la Burg. Al doilea motiv e, păstrarea unei punți de aur, pentru retragere, bine știind contele Tisza, că între împrejurările actuale, și chiar între cele viitoare, singură chestia de naționalitate e aceea, pe tema căreia, poate să fie răsturnat, de cătră opoziție.

În felix Hungaria — iată de ce se naște atât de anevoie împăcarea! — nu există o cădere mai glorioasă și mai plină de nădejdea reinvierii, decât căderea în lupta cu cetățenii aceleiaș patrii, dar ne.... maghiari.

Fondul Mihali pentru conferențieri. *De Dr. Teodor Mihali a primit dela „Astra” următoarea scrisoare:*

„Referindu-se la scrisoarea primită eri dela d-voastră în chestiunea conferențierilor, ce erau contemplați să fie angajați la „Asociațiune” cu ajutorul d-voastră și luând act de hotărârea, că dăruiti 5000 cor. pentru Fundațiunea ziaristilor, avem onoare a Vă confirma primirea libelului de depuneri „Someșană” despre 5000 cor. pentru „Fundațiunea pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria”, Nr. 2094 din anul 1414, pe care, conform dorinței d-voastre, îl vom transpune susnumitei fundațiuni, când dl Ioan I. Lăpădatu va dovedi, că dânsul împreună cu prietenii săi, au ținut 180 prelegeri populare. Priemiți, etc. — A. Barseanu, president.

Clădirea seminarului din Blaj. Cetim în „Unirea”: Circulează și prin provincie vestea, că clădirea seminarului din Blaj, pentru creșterea preoției noastre, este în ajunul mării și străformării sale. Vestea asta ne umple de mare bucurie. Este și vremea, ca clădirea, care adăposteste astăzi și a adăpostit în trecut, timp de peste 150 ani, generațiile candidaților de preoți, să țină și ea seamă de cerințele de astăzi ale vremii. Mulțumită solitudinii arhierilor noștri, avem astăzi o impunătoare clădire a seminarului la Lugoj și vom avea, azi-mâine, una tot așa la Gherla și poate la Oradea-mare — va să zică, la toate scaunele vlădicilor uniți. La Sibiu s’au făcut numai ăst an întocmiri și adaptări la seminariul din ulița Măcelarilor, cu o cheltuială de 200—300 mii de cor., iar la Caransebeș încă de vre-o câțiva ani este pornită

colecta pentru rezidirea seminarului. Și iată, numai seminarul sf. Treimi din Blaj, cel mai vechiu seminar românesc pentru creșterea sistematică a clerului românesc, seminarul care a fost martor și în măsură foarte mare factor și îndrumător al întregii culturi a poporului nostru, — iată acest seminaru este încă tot în haina de acum 150 de ani.

Presa vieneză despre rezoluția dela Ileanda. Intreagă presa vieneză înregistrează rezoluția primită la Ileanda-mare ca un eveniment de cea mai mare importanță. „Neue Freie Presse” într’un articol intitulat „O manifestare patriotică românească” scrie despre adunarea dela Ileanda-mare: În Ileanda-mare a avut azi loc adunarea poporală, aranjată de partidul național român, la care deputatul Dr. Teodor Mihali și-a ținut darea de seamă. Adunarea a primit o rezoluțiune, în care se declară că poporul românesc ține neclintit la programul partidului național român și e decis să lupte în deplină solidaritate fără șovăială și mai departe. În rezoluțiune se accentuează, că Românii dovedesc ca și până acum deplină loialitate față de dinastie și-și vor implini datoriile față de patrie, și se respinge acuzația că poporul român ar urma o politică iredentistă. Mai departe se spune în rezoluție că între națiunile română și maghiară există o comunitate de interese și în consecință poporul român e gata să-și dea concursul la asigurarea și dezvoltarea statului ungar. Individualitatea politică a poporului român, trebuie însă să fie recunoscută în cadrele regatului ungar. Aceasta individualitate poate fi adusă în concordanță cu unitatea statului și dezvoltarea liberă a celorlalte popoare.

„Reichspost” după o scurtă introducere despre adunarea dela Ileanda-mare, pe care o numește o importantă manifestare, publică sub titlul „O importantă rezoluțiune a Românilor din Ungaria”, o traducere foarte liberă a rezoluțiunii în limba germană, care în esență redă conținutul rezoluțiunii dela Ileanda-mare prin tonul aspru și înfierător diferă însă de tonul calm și plin de demnitate a rezoluției Românilor. Nu putem să nu observăm că traducătorul ziarului „Reichspost” atribuie rezoluției Românilor pasagi, cari de fapt aceasta nu le conține. Așa de pildă: „Poporul român știe că iredentismul i-ar aduce însuș lui cele mai mari pagube”.

Intrevederea dela Constanța. Cetim în „Conservatorul” din București:

Cea mai interesantă și care discută cu mai multă stăruință întrevederea dela Constanța

dintre țarul Rusiei și regele Carol este presa austro-ungară. Căci nimeni în Europa nu urmărește cu mai mult interes toate mișcările României precum și noile raporturi ce s’au născut între micul regat și marea împărăție, ca vecinii noștri de peste Carpați. Ziarele austriace recunosc cumcă în România nu se face politică externă pripită și că Românii privesc evenimentele și hotărăsc în politica externă cu mult sânge rece; totuși ele privesc cu părere de rău la noile raporturi cordiale ce s’au stabilit între țara noastră și imperiul nordic. În Austria s’ar fi dorit mult ca aceste raporturi să nu se fi stabilite, totuși corectitudinea României nu este de loc bănuită. Importanța întrevederii dela Constanța nu scapă nimănui în Europa. Puternica armată a României precum și prestigiul ce a dobândit în urma evenimentelor din vara anulului trecut fac ca puterile cele mai mari să-i caute prietenia, căci în partida cea mare ce se va juca într’o zi aci la porțile orientului, o armată de 600.000 oameni trupe de elită, nu e lucru de despretuit.

Iată de ce întrevederea dela Constanța are o mare importanță pentru politica internațională.

Congresul regnicolar al agricultorilor. În Timisoara se va ținea în 16—17 Iunie st. n. congresul agricultorilor maghiari. Aranjarea serbărilor împreună cu acest congres se face prin Reuniunea agricultorilor nemți din Bănat, cari țin să-și arate nu numai progresul lor economic ci și patriotismul. La aceste serbări țărănimea noastră nu are sens să ia parte deoarece toate desbaterile se fac în limba maghiară și nemțească și de interesele economilor noștri nu ține seamă. Premiile, sămânțele etc., se împart numai Svbabilor și Maghiarilor, ca premii de patriotism. Obiectele Românilor sunt batjocorite. Nici ajutoare economice, nici sfaturi și înlesniri nu se fac pentru țărănimea noastră, de aceea spunem că acest congres pe noi numai într’atâta ne va interesa întru cât se va ocupa serios cu interesele agriculturii tuturor popoarelor din aceasta țară și nu numai cu interesele unor clase și naționalități. De altcun despre acest congres — întru cât ne va interesa pe noi — vom da informații exacte cetitorilor noștri pe cari le vom primi dela colaboratorul nostru din Timisoara.

tit că bătrânul ei are bani? Dar are doctorul bani?”

Nu avea bătrânul doctor nici un ban, însă, decând prietenia celor două femei era spine în ochii tuturor, ar fi voit să-l știe cu milioane, numai ca să poată esplica prietenia asta.

II.

Intâmplarea voi ca cele două prietene să rămână văduve în acelaș an. Avocatul Rău, în drumul spre culmea mării, în cursul propagandei electorale în cercul în care fusese candidat, se răci, căpătă o pneumonie, care-l doborî în scurtă vreme. Bătrânul doctor muri — nime nu știe de ce, căci nime nu se interesase de zilele lui din urmă.

Maria Rău rămase mai întâi văduvă. Dureea îi împrumutase un farmec nou, și eleganța ei, care n’o putea părăsi fiindcă isvorea din trupul ei plin de mlădieri, din spiritul înalt ce locuia în acel trup mlădios, căpătă ceva majestos; înaintea ei instinctiv trebuia să-ți ridici pălăria.

Doar cunoscuții ei nu-și întocmiau purtările după instinctele naturale. În scurtul restimp de două luni dela moartea bărbatului, nime n’o mai cunoștea. Câțiva bărbați, colegi cu răposatul își ținură de datorință s’o condoleze, dintre femei una singură, prietina sa Ana Luca.

Odată cu mărirea apusă, odată cu dispariția soțului său, și steama ei se întunecase. În cursul de două luni societatea află că după avocat n’a rămas nici o avere. Atunci societatea o uită desăvârșit, chiar și cei doi candidați de advo-

cat, cari, la moartea lui Rău nutreau nădejdea că Maria va fi rămas avută, deci va fi o bună parte.

Nime nu-și mai bătea acuma capul de-i prietină ori ba cu Ana Luca. Ele rămaseră într’adevăr prietene până la moartea doctorului. Atunci societatea întreagă începu să fiarbă: doctorul nu avusese avere, dar îi lăsa nevastei o asigurare de-o sută de mii. Nu știuse nici Ana Luca de asigurarea asta: doctorul o luase bătrân și voia s’o surprindă, la moarte, cu gingășia sentimentelor sale, pe cari, altfel, nu le putea manifesta.

Cât ce se răspândi votul acesta în oraș, cele mai alese familii se grăbiră să-și pună haina de doliu, să meargă s’o condoleze pe văduvă. Trei zile cât stătu mortul în casă fu un neîntrerupt peregrinaj la catafalcul lui. Trei dintre oamenii cu pozițiile cele mai înalte se angajară, cu plăcere, să țină discursuri funebreale la groapa „acestui distins fiu al neamului și puternic stâlp al societății noastre.” Bietul doctor dacă s’ar fi putut deschide ochii n’ar fi avut fericirea să vadă nici un cunoscut; erau oameni noi aceștia, cari nu-i trecură niciodată pragul casei sale.

Din societate lipsi singură condolența Mariei Rău. Văduva, cât ce auzi de moștenirea prietenei sale, părăsi orașul și se duse la părinții săi. Dela înmormântare, iarăș singur ea lipsea. Dar nimeni nu băgă de seamă această lipsă, nici chiar văduva doctorului.

Ana Luca își pierduse cu desăvârșire simțul realității când văzu atâta lume care-i cer-

cetă unila locuință, când văzu închinăciunile bărbaților și vorbele din inimă ale femeilor. Ah! cât de sincer putem condola pe cineva care rămâne avut în urma celui dispărut, și cum ni se opreste vorba în gât când e să mângăiem pe cineva pe care-l așteaptă mizeria.

Anei Luca îi păru că-i prada unui vis din care nu se mai poate deștepta.

Din clipa în care se auzi despre asigurarea ce-i rămase, Ana Luca nu mai știu ce-i singurătatea. Se văzu de-odată încunjurată de membrii celor mai alese familii din oraș. Zăpăceala ei creștea prin faptul că toată lumea i se da drept cunoscută, pe când ea acum făcea cunoștință mai întâi cu bărbații și femeile acestora, a căror bunăvoință nici cum nu ș’o putea esplica. Nu trecea zi să nu capete vizite, nu trecea săptămâni să nu fie invitată la o cină, la un prânz în casele cele mai bune.

Îi ziceau simplu „doctorița”, și cuvântul acesta însemna acum cinste, nobletă, cultură, spiritualitate, farmec, într’un cuvânt ce ce vrei. — În sfârșit ea eși birătoare din zăpăceala ei: pricepu că i s’a schimbat soarta. O clipă se gândi cu durere la prietina ei Maria Rău, dar apoi o uită în grabă: se simțea bine în fumul de țigări ce-o încunjura de toate părțile. Și ea, Ana Luca, pe care femeile din acest oraș n’o învățau la nici o petrecere, la nici un concert, ajunse peste o jumătate de an dela moartea doctorului presidenta reuniunii femeilor din acel oraș și acum e matroana cea mai venerată.

Congresul „Uniunii femeilor române din Ungaria”.

(Continuare).

După discursul său dna prezidentă salută Reuniunea femeilor române din Sibiu, ospitala găzduirea a acestui congres și pe dna prezidentă Maria Cosma, (Aplauze, Să trăiască!) apoi reuniunile surorilor, cari iau parte aici prin delegatele și delegații lor, (Aclamări), pe d. președinte al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român, d. *Ion Bârseanu* și declară prima ședință a congresului Uniunii femeilor române din Ungaria de deschisă. (Trăiască!)

Prezidenta Reuniunii femeilor române din Sibiu, dna *Maria Cosma* la cuvântul:

Doamnelor și domnilor! Uniunea femeilor române din Ungaria a hotărât să-și țină congresul din anul acesta în Sibiu și faptul acesta ne face o deosebită onoare Reuniunii femeilor române din Sibiu. În calitate de prezidentă salut cu toată dragostea surorile noastre reuniuni și în special pe distinsa prezidentă a Uniunii pe dna *Maria Baiulescu* (Aplauze: Să trăiască!) și pe onoratele surori delegate.

Imprejurarea, că toate reuniunile femeilor române sunt reprezentate aici, este cea mai sigură dovadă, că ele vor sprijini din toate puterile programul Uniunii femeilor române și vor conlucra cu tot sufletul ca mișcarea pornită de surorile alcătuitoare a Uniunii să cuprindă în acțiunile lor comune toate căminele românești și să devină mișcarea puternică a tuturor femeilor națiunii noastre întru progresul poporului românesc.

Cu sentimentele celei mai înalte admirații pentru lupta ce o purtați cu demnitate Reuniunea femeilor române din Sibiu. Vă urează cu tot sufletul să aveți cele mai strălucite învingeri. Atotputernicul Dumnezeu să Vă ajute să învingeți și mai departe precum ați câștigat prima învingere prin înființarea Uniunii.

Salut și pe reuniunile surori venite din toate părțile și mulțumesc dnei prezidentă pentru toate cuvintele de dragoste rostite la adresa noastră. Să trăiască dnă prezidentă (Trăiască!) Să trăiască întreg publicul, care ne-a onorat astăzi cu prezența sa și care astfel ne oferă garanța, că viitorul va fi al nostru. (Trăiască! Bravo!)

După discursul dnei *Maria Cosma* la cuvântul d. *Nicolae Togan*, protopop gr. cat. al Sibiului și vorbește în numele Reuniunii femeilor rom. gr. cat. pentru înfrumșetarea bisericii gr. cat. din Sibiu și făcând o reprimă asupra vieții Românilor gr. cat. din Sibiu, într'al căror țințirim doarame un *Grigore Maior*, episcop de Făgăraș, un *Gheoghe Barit* ș. a. salută cu toată dragostea și căldura congresul adunat pentru întâiaș dată în orașul nostru.

A urmat apoi dșoara *Natalia Pruncu*, secretara Societății ortodoxe din București, care a rostit cu însuflețire ce-o caracterizează totdeauna, următorul discurs:

Doamnă prezidentă, doamnelor și domnilor! Am voit să vin în mijlocul Dv. nu cu vre-o delegație specială, căci mi-am spus că noi nu trebuie să ne cercetăm surorile și frații numai atunci când ne incumbă vre-o datorie ori drept social; am venit ca româncă cu inima deschisă și încălzită de toată dragostea ce Vă port, am venit în numele inimei mele și a celui mai sfânt, mai frumos și mai îndăltător indemn, indemnul unității culturale, ce trebuie să lege sufletele noastre pe toate laolaltă.

Salut deci al II-lea congres al Uniunii femeilor române de aici și rog pe Dzeu să ocrotească și să sporească munca rodnică și fără preget desfășurată de membrele Uniunii pentru ca sămânța ce ele au sămănat în ogorul atât de prielnic culturii românești să încolțească și să dea rod însutit, pentru ca idealul spre care tințesc, să se îndeplinească în întregime. Să urmată deci stimate doamne, pe aceeaș cale înfloritoare și de aci înainte, chiar dacă ea ar fi vre-odată spinoasă, căci: stejarului de-i rupi o creangă, mai multe crengi îi încolțesc și șoimurii de-i rupi câteva pene, alte mai vajnice îi cresc.

Adevărate ovații primesc cuvintele dșoarei *Pruncu*.

D. Andrei Bârseanu, cu obișnuita-i vervă și putere convingătoare talmăcește rostul reuniunilor noastre și salutând congresul în numele „Asociațiunii”, în cuvinte de avânt profetic prevestește biruința ideilor pentru cari se dă lupta noastră aici și pretutindeni.

(Minunata vorbire a dlui *A. Bârseanu* o vom da în întregime).

Aplauzele ce urmară par'că nu mai voiau să contenească.

Terminând d. *Bârseanu* însuflețitul și însuflețitorul său discurs, d. secretar al U. F. R. **Dr. Ion Baciu** citește telegramele de felicitare, sosite până atunci:

Ileanda. — Salut cu dragoste de soră adunarea Uniunii femeilor române, dorind existență îndelungată, spor și deplină reușită pe toate terenele vieții noastre naționale. Bunul Dumnezeu să Vă încoroneze munca cu succes.
Eletera Dr. Mihali.

Turnu-Severin. — Școala normală din Severin salută congresul femeilor române urându-i isbândă întru înfăptuirea idealului propus! Ura! Directorul școlii *Borogovan*.

Blaj. — Salut cu însuflețire primul congres al mării noastre Uniuni! Dumnezeu cel prea bun și geniul neamului vegheze asupra viitorului Uniunii.
Elena Dr. Pop, Dr. Maria.

America. Aurora, Illinois. — Reuniunea înflorească, Orfanii români să-i crească.
Protopopul Ioan Pop.

Caransebeș. — Corneliilor, Veturiilor și Elenelor întrunite în congres spre a depune cel mai de valoare prinos pe altarul culturii pentru prosperarea neamului, urează splendidă isbândă
Protopopul Andrei Ghidiu.

Deva. — Salut cu însuflețire Uniunea femeilor române și îi doresc ca cauza culturii române să fie dusă la isbândă.
Lucretia de Costa Nicoară.

Pestszentlőrincz. — Salut întrunirea sorioarelor.
Ingner Noaghia, Budapesta.

Brașov. — Doresc din inimă succese.
Horia Petra-Petrescu.

S'a constatat apoi prezența delegatelor diferitelor Reuniuni:

- Delegata la congresul Un. f. r. d. U.**
1. Soc. de lectură a femeilor române din *Turda*: Dna *Aurelia Boldea*, dna *Eugenia Dr. Rațiu* și d. *Dr. Ang Rațiu*, secretar.
 2. Reuniunea femeilor române din com. *Hunedoarei*: Dnele *Regina Dragomir*, *Gurasada* și *Maria Moța*.
 3. Reuniunea femeilor rom. din comitatul *Târnavei-mici*: Dna *Emilia Sasu*, v.-prezidentă și dna *Elena Simon*.
 4. Reuniunea femeilor rom. gr. or. din *Făgăraș* jur: Dna *Maria Șerban de Voila*, prezidentă și dna *Mărioara Dr. Perția*.
 5. Reuniunea femeilor române din *Zernești*: a) Dna *Aurelia Hamzea*, v.-prezidentă, dna *Anastasia Strevoiu*; b) dna *Elena Dr. Mețianu*, d. *Dr. Iancu Mețianu*.
 6. Reuniunea femeilor române din *Brașov*: dna *Maria Baiulescu*, dna *Maria Gr. Popescu*.
 7. Reuniunea văduvelor din *Brașov*: dna *Elena Săbădeanu*, dna *Virginia Vlaicu*.
 8. Reuniunea femeilor din *Brașovul-vechiu*: dna *Maria Maximilian*, dna *Maria Suru*.
 9. Reuniunea femeilor române din *Blaj*: dna *Otilia Mureșianu*, dna *Leontina Dr. Rațiu*, dșoara *Eliza Bodocan* și dna *Precup*.
 10. Reuniunea femeilor gr. or. din *Feldioara*: dna *Maria N. Ilie*, dna *Riveica I. Siblău*.
 11. Reuniunea femeilor rom. din *Zlatna*: dna *Elena Albini*, prezidentă, *Maria I. Cismaș*.
 12. Reuniunea femeilor române din *Bistrița*: dna *văd. Valeria Man*, dna *Maria Dr. Popu*.
 13. Reuniunea femeilor rom. din *Arad*: dna *Iustina Șerban* v.-prezidentă, dna *Maria Dr. Botiș*.
 14. Reuniunea femeilor rom. din *Cluj*: dna *Virginia Dr. Bașiota*, dna *Nuți Dr. Gherman*, dșoara *Ana Popp de Lemény*.
 15. Reuniunea femeilor române din *Mercurea*: dna *Agneș Dușoiu*.
 16. Reuniunea femeilor române din *Mediaș* și jur: dna *Maria Moldovan*, prezidentă, dna *Elena Dr. Pop*.

17. Reuniunea femeilor române din *Turnișor*: dna *Maria Platoș* prezidentă, dna *Ana Vulc*

18. Reuniunea femeilor pentru înfrumșetarea bisericii gr. cat. rom. din *Sibiu*: dna *Elena Isacu*, prezidentă, dna *Ana Togan*.

19. Reuniunea femeilor pentru înfrumșetarea bisericii gr. or. rom. din *Sibiu*, suburbiul *Iosefin*: dna *Victoria B. Boiu* prezidentă, dna *Ana Imbăruș*.

20. Reuniunea femeilor române din *Săliște*: dna *Ana Chirca* și *Paraschița Lăpedat*.

21. Reuniunea femeilor din *Tilișca*: dna *Mărioara P. Iuga*, prezidentă.

22. Reuniunea femeilor române din *Sibiu*: *Maria Cosma* prezidentă, *Catinca A. Bârseanu*, v.-prezidentă

23. Delegata și delegați din *România*: a) Iași: dșoara *Eleonora Stratilescu*, dna *Aneta Socor*, dna *Elena Meissner*, dna *Ana Metter*, părintele protoreu *Tincoca*, prof. universitar *Dr. I. Ursu*. b) București: dna *Maria I. Glogoveanu*, dna *Aristia Disescu*, dna *Maria Predescu*, dna *Maria Mares*, dna *Petrescu*, dșoara *Ana Manoil*, dna *Maria Demetriad*, dna *Elvira Simon*, dșoara *Natalia Pruncu*.

24. Reuniunea femeilor române din *Hunedoara*: *Veturia Dr. Dubleşu*.

25. Reuniunea femeilor române din *Abrud*: dna *Dr. Chirtop*, dna *Hortensia Mihaiu*.

26. Reuniunea femeilor române din *Gherla*: dna *Dr. Popu*.

27. *Rășinari*: dna *Goga*.

Urma raportul secretarului. Cum însă acest raport era tipărit și împărțit membrilor, fu considerat ca cetit, și s'a procedat la alegerea a trei comisiuni, cari aveau să țină întrunirile lor după masă. Ședința se sfârșește la orele 1.

Banchetul.

Reprezentantele reuniunilor se întâlniră apoi împreună cu societatea sibiiană în sălile otelului „Boulevard” la un banchet, la care participau peste două sute de persoane. Întăiul toast îl ridică doamna *M. Baiulescu*, închinând pentru reuniuni și îndeosebi pentru *R. F. R.* din *Sibiu* și pentru neobosită ei prezidentă, dna *Maria Cosma*, cari n'au cruțat nici vreme nici osteneală pentru a asigura deplina izbândă a acestui congres.

Urmă apoi d. *Dr. Beu*. Dsa aruncă o privire asupra dezvoltării reuniunilor noastre de femei. A fost vreme veacuri întregi, când femeia la noi își mărgea toată activitatea la viața din familie. Vremile nouă însă aduc la suprafață probleme pentru a căror rezolvire e necesară munca femeii, ba chiar pe cari numai ea le poate rezolvi. Atunci începe și la noi înființarea de reuniuni, întâi la *Brașov* și apoi în celelalte ținuturi. Dar scopurile acestora erau diferite. Se impunea deci ca scopurile să fie unitare. Astfel dna *Baiulescu* (aplauze) stăruie pentru întemeierea Uniunii. Aceasta se înfăptuie și se consolidează cu ajutorul muncii actualului comitet din care fac parte doamne ca: *Maria Baiulescu*, *Maria Cosma*, *Elena Hossu-Longin*, *Catinca Bârșan* ș. a. Ca secretar al Reuniunii femeilor române din *Sibiu* urează cel mai deplin succes acțiunii începute de actualul comitet și închină pentru membrele lui.

Concertul dnei *Luca Cosma* și al dlui *Ionel Crișlanu*

Toată lumea s'a întâlnit seara în sala dela „Gesellschaftshaus”, la concertul dat de dna *Luca Cosma* și d. *Ionel Crișlanu*. Programul a fost alcătuit în mare parte din perlele literaturii muzicale italiene. Amândoi sunt cunoscuți și și-au întemelat renumele nu numai aici ci și în străinătate.

Dna *Luca Cosma* a dat dovadă de o rară fineță, mai ales interpretând „*Aria Clopoțelor*” din opera „*Lakme*” de *Deslibes*. Vocea dsale în plină maturitate reda toate nuanțele, ce se pot pretinde dela o cântăreață, care atacă cele mai dificile pasagii de coloratură. De-o ilpezime de cristal, extrem de gingașe în planissimo, ea ne pătrundea în suflet trezind în adâncul lui cele mai subtile emoții artistice.

Baritonul dlui *I. Crișlanu* a atins de astădată adevărate înălțimi de dramatism și intenzitate. Vocea dsale, care evoluează mereu a dat în aria din „*Un ballo in maschera*” tot ce l se poate cere: bărbăție și căldură. Atât în recitativ, cât și în ariile lui *Tosti*, dsa turna suflet și viață și ne făcea să regretăm, că nu-l avem mai des în mijlocul nostru.

Ziua a doua.

Ședința s'a deschis la orele 10, în fața unui public tot așa de numeros ca și în ziua prece-

dentă. D. profesor Dr. Nicolae Bălan, invitat a-nume din partea prezidenței Uniunii, își rostește conferința sa despre „Educația religioasă în familie”.

Toți avem datorința de a contribui la realizarea aspirațiilor neamului nostru atât de creștinesc în toate manifestările lui, — spune dsa între altele. — Doamnele române s'au și pus de astădată în slujba ideilor creștine. Tradițiile noastre culturale, cari ne-au condus în cursul vremilor n'au fost altele decât ideea națională și cea religioasă întovărășite în sinteză. Toată ruștăria și simțirea noastră se bazează pe temeliiile credinței creștine, care este totodată și legea sufletului românesc. Titlul de glorie al bisericii noastre este tocmai armonizarea caracterului creștin cu caracterul nostru etnic; la noi Român bun e considerat numai acela, care este și creștin bun.

Pentru a câștiga noțiunea unui om întreg, pe lângă alte calități sufletești, trebuie să se adauge în mod logic și necesar și religioana. Cultura fiind dezvoltarea armonică a tuturor puterilor sufletului, e foarte firească, că cel ce n'are credință e lipsit de o parte a culturii.

Femeile sunt și ele purtătoare ale culturii. Iar izvorul cel mai limpede, din care se pot adăpa, este izvorul credinței. Când religioana va pătrunde până în adâncul sufletului claselor intelectuale, se va stabili totodată armonia între ele și popor. La această înfăptuire a armoniei sufletești trebuie să-și dea concursul în primul rând femeile. Doarece în școală se dă prea puțină importanță educației religioase, ele trebuie să înzestreze în familie sufletul tinerei generații cu acele puteri și energii, cari sunt de lipsă în lupta vieții.

Conferențiarul a fost urmărit cu mare atențiune și viu aplaudat.

Urmează apoi dsoara Valeria Greavu, care își citește apoi interesanta sa conferință despre „Educația sistematică în gospodărie și industria casnică”, conferință ce se va publica în foiletonul ziarului nostru. Conferențiarul a stârnit o adevărată furtună de aplauze.

Dna Marla Botis, în numele comisiei de cenzurare, remarcă apoi zelul comitetului și mulțumește membrilor lui și în special dnei Baiulescu. Dsa face următoarele propuneri principale:

1. Sporirea fondului: comitetul să se adreseze proștior și poporului, ca banii ce se risipesc pe băntură la pomeni să se dea pentru orfelinat;

2. să se țină conferințe la sate din partea doamnelor, cari să explice scopul Uniunii;

3. să se exprime mulțumite dnelor Dr. I. Mețianu și Dr. T. Mihali, cari au contribuit cu sume însemnate pe seama Uniunii;

4. să se facă o statistică a orfanilor români pe unde e reprezentată Uniunea.

Propunerile se primesc cu aclamații.

Dna Tordășianu vorbește pentru înființarea unui orfelinat. După o anchetă făcută de d. Hossu-Longin se constată că numai în județul Hunedoare sunt 4270 de orfani. E adevărat că poporul nostru e în creștere, însă mortalitatea e așa de mare, încât relativ Sașii arată o sporire mai mare decât noi. Este de datorința reuniunilor de înfrumșetări ale bisericilor să înființeze câte un fond pentru ajutoarea mamelor lehuze.

Chestia se încredințează comitetului spre studiere.

Raportul comisiei financiare prin rostul dnei Tordășianu constată că averea Uniunii s'a sporit la 4826 coroane. La apelul lansat de comisiunea financiară s'a produs un adevărat elan de generositate, încât în câteva minute s'a strâns considerabila sumă de peste 2600 coroane spre scopurile Uniunii. Intre donatorii cu sume mai mari ținem să remarcăm pe Ex. Sa Mitropolitul (300 cor.), dna Dr. Bran (400 cor.), d. și dna Bârseanu (100 cor.)

Comitetului celui vechiu i se dă absolutoriei cu laudă și mulțumită, fiind apoi reales cu unanimitate la propunerea dnei Boldea, pe noul period de trei ani. Comitetul se compune deci din dnele:

Maria B. Baiulescu, Brașov, prezidentă; Maria Cosma, Sibiu, viceprezidentă; Elena Pop Hossu-Longin, Deva, viceprezidentă; Virginia Vlaicu, Brașov, casieră; Sidonia Petrovici, Brașov, secretară. Membre în comitet: Elena Sabadeanu, Brașov; Catinca Bârseanu, Sibiu; Ana Filip, Abrud; Paulina Rădulescu, Lugoj; Sofia Beleş, Arad; Elena Pop născ. Maniu, Blaj; Elena Dr. Mețianu, Zernești. Suplente: Maria Moldovan, Medias; Ana Pop de Lemeny, Cluj; Lucreția Mureșian, Turda.

La punctul ultim al programului, ia cuvântul dna Maria Cosma, arătând cari sunt greșelile ce rezultă din creșterea fetelor la școli străine.

Dacă înainte cu 40 de ani nu se putea studia în românește, astăzi aceasta e cu puțință, e o realitate, de care trebuie să ne folosim. Pentru a avea mame bune, ne trebuie cultură națională. N'avem lipsă să ne facem fetele profesoare și învățătoare, ci profesoare în școala vieții.

Expunerile clare, bine întemeiate și adevărate ale dnei Cosma fură răsplătite cu un ropot nesfârșit de aplauze.

În sfârșit după ce mai ia cuvântul încă și d. director Dr. Vasile Bologa, dna Marla Baiulescu închide ședința, lăsându-se la competența comitetului stabilirea locului pentru noul congres.

La partea neoficioasă au vorbit apoi reprezentantele Societății ortodoxe: dna Glogoveanu (București), dna Meissner (Iasi), dsoara Dr. Stratulescu, dna Predescu și protoereul Tincoca...

Reprezentatia teatrală.

Inchelerea serbărilor congresului „Ununii” a format-o reprezentarea piesei lui Björnson „Un fallment”, în patru acte. Conținutul piesei, a cărei acțiune se desfășoară destul de greoiu, este tragedia sguđuitoare a unei familii de mari industriași ajunși la marginea prăpastiei. Adânc omenească, până în cele mai tainice unghiuri ale patimilor, ea își lasă impresia grandioasă a unui rău mare, ce curge irezistibil, neținând seamă de piedecile, ce i se pun în cale, făcând să vibreze puternic toate coardele sufletului, care se zburcă, se revoltă, se chinulește, până ce lese din nou biruitor, purificat și luminos din frământarea aceea urlășă ce poartă numirea de: lupta pentru pâine...

Diletanții noștri au dat tot ce s'a putut face, în cazul de față. Remarcăm cu deosebire dintre rolurile, ce le au femeile în plesa asta, jocul fermecător de scenă al dsoarei S. Moiescu, care cu jocul ei ușor, cu siguranța și nuanțarea-i admirabilă, e pentru noi o apariție nouă și totodată și un talent remarcabil; dsoara V. Greavu ne-a dat o Walburg inteligentă, sobră, c'o siguranță uimitoare de dicțiune; dna Dobol a pus căldură și sentiment mult în jocul ei. Dintre domni s'au distins d. Iuliu Enescu prin o superioară interpretare a isbucniților adânci sufletești ale lui Thilfeld, așa încât a stors nenumărate lacrimi, ceea ce în cadrul unei reprezentări de diletanți, înseamnă mult. Neuitate impresii ne-a lăsat în inimi puternica scenă, în care cearcă să convingă pe avocatul Bereut de marea lui tragedie sufletească. Mai departe d. profesor V. Stoica, vrednicul partner al dsoarei Moiescu, în rolul locotenentului Hamar a dovedit o înțelegere subtilă a finețelor piesei, interpretând cu iscusință și îndemănare rolul omului de salon, al causeurului, piln de verism în jocul său elegant, cavaleresc și de un dramatism puternic în scena revoltel. În fine d. S. Roșca, — avocatul Bereut, — a jucat bine, calm, redând cât se poate de fidel timpul necruțător al avocatului fallmentelor... D. Odor a fost un bun Iacobsen. În definitiv, afară de unele mici defecte, plesa a reușit excelent. Țin să amintesc, că regizorul îl revine cu laudă tot dlul Iuliu Enescu.

CORESP.

N. B. Discursurile pe cari le-am dat în întregime, au fost stenografiate de d. stenograf Vasile Vlaicu, funcționar șef la „Asigurarea”, din Sibiu.

Serbările din Oradea-mare.

Reorganizarea „Astrei”. — Constituirea reuniunii femeilor române bihorene. — Concertul „Hilariei”.

Cu ziua de 8 Iunie, Bihorul înregistrează o nouă pagină luminoasă și hotărâtoare în progresul nostru cultural și național.

Glasul a trei sute de mii de Români din Bihor reclama cu inzistință reînființarea despărțământului primului nostru așezământ cultural menit să planteze în inimile românești cultura, bunăstarea și închegarea rândurilor noastre. Ziua de 8 Iunie ne-a deschis cărări noi în câmpul întins al operațiilor noastre, conducătorii noștri au zărit farul luminos și dătător de nădejde în ceața întunecoasă ce să lăsase în atmosfera Bihorului și într'un moment au cârnit cărma spre semnul biruinței pe care îl aștepta și poporul credincios, neclintit în supunerea sa față de căpitanii săi.

„Astra” Bihorului a înviat tocmai în timpul când lipsa ei se simte mai mult, când glasul poporului abia se mai ascultă; când spiritul timpului pretinde o regenerare radicală pe toate terenele. Vetrele poporului gem în dureri înăbușite și învechite, strigă, țipă după ajutor, dar nime nu e în stare să cunoască vaețul, să pipăie rana și să aline durerea.

Singur un așezământ ca „Astra” cu bărbații ei luminați și neînfricați vor fi în stare să pătrundă la os, să străbată în afundul rânii ce ne doare lecuind cu iscusință și abnegare suferințele, înviorând la viață voințele și energiile coșeșite.

Și că va fi așa, nici nu ne mai îndolm. Mama harnică și dibace căreia s'a încredințat cărma ambulanței noastre naționale din Bihor e garantă că va ști căuta și afla durerile noastre, va ști spulbera răul din mijlocul nostru arătându-ne calea senină și îngrădită cu nădejdiile cele mai mari pe care avem să o urmăm.

După vorbirea frumoasă de deschidere a delegatului comitetului central Magn. Sa d. Samuil Ciceronescu, adunarea generală a voinței fostului director al despărțământului Orădan al Astrei dlui Dr. Aurel Lazar mulțumită protocolară pentru munca și zelul ce l'a desfășurat încă pe timpul când Astra funcționa, apoi s'au făcut alegerile membrilor comitetului după cum urmează: director: Magn. Sa d. Ilie Stan canonic, v.-preș.: d. Andrei Horvath protopop, secretar: d. Dr. Vasile Kirvai, cassar: d. Dr. Ioan Boroș, bibliotecar: d. George Pteanca, fisc: d. Dr. Gelu Egry, controlor: d. Dr. Savu Marta și membrii Alexandru Muntean protopopul Tileagduului, Augustin Magyar, Dr. Cornel Szabó și Marcel L. Jourca.

Sperăm că în curând vom putea semnala lucruri frumoase din partea noului comitet.

Tot în 8 Iunie s'a pus temeliea uneia dintre cele mai ardente și mai mari dorințe ale noastre a „Reuniunii femeilor române din Bihor”.

În urma unui apel lansat de câteva doamne — însuflețite și cu inimă românească — către toate femeile române din Bihor și având asigurarea sprijinului și conlucrării lor s'a constituit cu mare sărbătoare reuniunea femeilor române Bihorene. Adunarea generală s'a ținut în sala restaurantului dela Püspökfürdő participând un număr foarte frumos de doamne și dsoare. În fuga condeiului mi-a succes a remarca pe doamnele Aurelia Dr. Pap, Cornelia Dr. Kiss, Valeria Dr. Lazar, Teodora Sălăgian, Nora Dr. Lemény-Rozvány, Maria Dr. Ilie, Maria Babi, Jeanetta Stanca, Maria Dr. Matei, Nora Hosszu, V. Augustin Egry, v. Antonia Fritea, Gizella Firu, Irena Dr. Grozda, Irina Székely, Lujza Marian n. Hosszu, Lucreția Papp și multe multe domnișoare drăguțe și frumoase din Oradea și jur.

Adunarea o deschide grațioasa doamnă Aurelia Dr. Papp printr'un discurs la nivel, frumos și pătrunzător din care mi-a succes a prinde următoarele:

„La o serbare de mare bucurie ne-am adunat în ziua de azi: O acțiune, ce de mult, pot zice, foarte de mult, a fost așteptată să se realizeze: înființarea unei reuniuni de femei. Avem firma speranță, că azi își va lua începutul. Nobile sunt intențiunile noastre...!”

Să dăm femeii creșterea corăspunzătoare recerințelor timpului prezent și să ne asigurăm pentru viitor mame conștii de chemarea lor, pentru că mama dă directiva în familie. Plăd când bărbatul aleargă să câștige pâinea de toate zilele, mama are chemarea sublimă de a conduce educarea copiilor, transplantând spiritul

in ei. Deși bărbatul este un om vrednic, iar femeia o ființă foarte neînsemnată, să-și aroage sieși dreptul de a alege de conversație în familie și să limiteze la un mai mare grad influința bărbatului.

E adevărat că sunt foarte grele împrejurările în care trăim, dar nu așa de vitrege, ca în unele munci viguroase cu abnegațiune și curaj să nu putem ajunge la un rezultat important.

Înțelent ogorul nostru, desvoltă o rețea puternică, dar e mai tare voința noastră de a nu rămânea în neactivitate decât să putem delătura ori ce piedeci. (Aplauze)

Numai energie trebuie, să: „Vrem și va fi” aceasta să ne fie deviza apelând la inimile noastre care întotdeauna ne-au stat într'ajutor. Vouă mă adresez mai ales dame române și vă rog să dați expresiune acestui dor de desăvârșire.

În parte în mâinile Voastre e depusă soarta acestui ținut; să piară în întunec sau să revie și să se alătore la convoiul acelora, cari merg înainte împlinindu-și datorința sfântă, de neam. (Aplauze vii).

Să facem ca fiestecare dintre noi să cucă frumșetea și bogățiile limbii noastre, care adesea prin neglijență ori nepăsare a fost lăsată dela vetrele noastre...

Să ne păzim de străinisme, cari tind a înrădăcina în noi servilismul și sub masca de: „cultura mai multă” vreau cu încetul să ne facă să pierdem încrederea în puterile proprii și să îngem la indoială că prin o creștere în spirit național ne vom putea ridica la nivelul de cultură al celorlalte popoare civilizate. (Așa-i!)

Să zicem și noi cu poeta Maria Cioban:

De țință să ne fie cu zelul strămoșesc

Să ne păstrăm cu fală a nost ce-i românesc

Și să zidim și școale și cărți la prunci să dăm;

Din jugul neștiinței femeia s'o scăpăm.

Și să trezim la muncă pe cei din lăncezeală

În piepturi să le-aprindem:

„Mândria națională”...!

Cuvântul de deschidere al doamnei Aurelia Dr. Pap a fost primit cu aplauze vii și urale de „Să trăiască”.

A urmat constituirea biroului ad hoc; s'au citit statutele Reuniunii compuse de harnica doamnă Nora Dr. Rozvány cari s'au primit cu mici modificări. S'a făcut apoi înscrierea membrilor de față între cari 3 fondatori, vre-o 30 pe viață și circa 50 membri ordinari și ajutători.

Trecându-se la constituirea comitetului, adunarea generală a ales cu unanimitate și mare însuflețire de prezidentă pe dna Aurelia Dr. Pap; v.-prezidente: dnele Viora Dr. Ciordăș și Elena Horvath, secretar dna Maria Babi, casar dl Marcel L. Jourca, fisc. dl Dr. Sever Andru. În comitetul damelor: dnele Aurelia Vulcan, Cornelia Dr. Kiss, Ecaterina Fășie, Lucreția Dr. Zigre, Nora Dr. Rozvány, Irina Popescu, Gabriela Dr. Mangra, Silvia Dr. Cosma, Teodora Silăgian, Maria Dr. Ille, Maria Roxin (Miche-rechiu), Elena Muntean (Tileagd), Maria Ovesea, Ella Popovici, Jeanetta Stanca, Rozalia Gențu; Comisia de control: Dl Iosif Diamandi, dna Maria Dr. Mateiu, Rozalia Gluțiu. Comitetul bărbaților: Dr. Coriolan Pap, Gheorghe Tul-

bure, Dr. Nicolae Popovici, Dr. Nicolae Zigre și Dr. Vasile Kirvai.

Presidenta dna Aurelia Pap mulțamește adunării generale pentru distincția și onoarea ce i-a dat, promițând că va lucra din răspuțeri pentru ridicarea și înflorirea tinerei reuniuni solicitând totodată sprijinul tuturor membrilor căci numai prin solidaritate se poate ajunge ținta dorită.

Cu aceasta s'a terminat ședința în mijlocul unei animații vii.

Seara a fost concertul „Hilariei” cu un program variat. S'a distins cu deosebire d-șoara Ana Diamandi, a cărei voce dulce, fină și cu școală serioasă a smuls mulțămirea publicului și aplauze frenetice necontentitoare.

Dl Dr. Ioan Solomon a cântat bine și cu sentiment partia de solo din balada „Brumăre-lul” acompaniat fiind la pian de degetele maestre ale doamnei Nora Hossu.

Dl Vasile Radu a predat foarte bine un monolog de G. Ranetti.

S'a încins apoi un joc, care a durat până în zori, când un tren special ne-a dus la căminele noastre pătrunși de tot ce se cheamă frumos și sublim. „Vigil”.

Tricolorul din Turda-Arieș.

— Ancheta noastră. —

Deoarece ministrul de interne, I. Sándor, în răspunsul dat la interpelația asupra adunării dela Bălgrad, amintise și de niște „agitaii” cu tricolorul în comitatul Turda-Arieș, ne-am adresat colaboratorului nostru din acele părți să ancheteze chestia. Iată rezultatul:

Jara, 10 Mai 1914.

Înaintea de 3/16 Mai pe drumul de țară, între Șutu și Silvașul-unguresc (de lângă Jara) s'a găsit stâlpul de lângă drumul țării (pe care e tabia cu numele comunel) zugrăvit întreg în tricolor românesc. (Notez că stâlpul înaintea a fost zugrăvit în tricolor unguresc).

Faptul acesta a făcut zarvă mare. Proto-pretorele Ferenczy Jenő din Jara a pornit cercetare în contra țărănilor Gavrița Popa din Șutu (Sütmeg), — un flăcău de vreo 20 de ani, — pe care de atunci îi șicanează cu diferite pedepse, asemenea și Șutu întreg (comuna) e șicanată de jandarmii din Săvădisla (Tordaszent-lászló) cu pedepse pentru gunoii, pășune etc. Nici notarul lor Kende Gustáv nu e pasiv, ci comite agresive ieșiri față de țărăni români din Șutu, molestându-i cu pedepse... și cu „por-țiile” (dările) de tot soiul.

În ziua de 3/16 Mai apoi tot lângă drumul de țară — între comunele Șutu și Silvașul-unguresc s'a găsit un stindard național, cu tricolor românesc — fălțind în vârful unui plop înalt de lângă drumul de țară. Jandarmeria a căzut în boală la văzul lui. A fost alarmat întreg ținutul Jerei și s'a acățat jandarmeria iarăș de țărăni Popa Gavriță din Șutu, pe care l'au dus jandarmii la judele de investigație din Turda, iar — corpus delicti — stindardul românesc l'au dat lui Popa Gavriță să-l ducă pe umeri care în bătaia vântului a desfășurat stindardul și așa l'a dus înaintea jandarmilor până la Turda la judele de investigație.

Stindardul și Popa Gavriță a fost dus de jandarmi prin 6 sate și țărăni se adunau în grupe mari și-și făceau cruce la văzul tricolorului românesc rostind: „Doamne ajută!”

Judele a pus în libertate pe Popa Gavrița

în urma întervenției lui Dr. Valer Moldovan, avocat în Turda. Dealtcum Popa Gavriță are doi advocați: pe Dr. Ioan Giurgiu din Jara și pe Valer Moldovan, din Turda. Investigația curge și șicanele pe bietii țărani într'una îl ajunge și diferitele pedepse pentru orice nimic.

La judele de investigație cei doi jandarmi încercaseră să-l bată pe Popa Gavriță, în absența judei, dar Popa Gavriță a răsturnat mesele cele verzi și a făcut șgomot și jandarmii nu-l putură massa.

Pretura a pornit cercetare pentru contra-venție.

În jurul Jerei și la conferințele de pe sate, ce le ține despărțământul „Astrei”, se ivesc jandarmii prin biserici și școale, unde se țin prelegerile și controlează pe orice vorbitor... și întrerup...

În genere mișcarea „Astrei” și propagan-da... științel românești e oprită și văzută cu ochi răi. La Cluj, la Turda și la Jara tricolorul de pe pălăria de pale este oprită și sfărțită de jandarmi. În săptămâna trecută 12 feciori din jurul Jerei au fost la Cluj și au venit fără pălăril acasă, poliția din Cluj le-au luat banda tricoloră de pe pălăriile lor de pale.

Se susține versiunea, că chiar Ungurii ar fi făptuitorii... cu tricolorul românesc, ca să albă titlu de drept pentru șicanarea țărănilor români. Deocamdată atâta! La copiii mici cu tricolor le zic Ungurii pe alci: „Măi Române, pulu de cânel” — Jean.

INFORMAȚIUNI.

Ciudățeni.

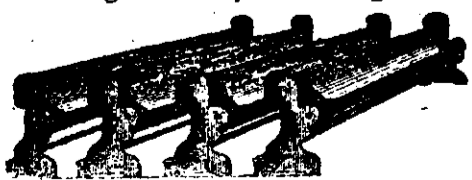
— Muzica futuristă. —

În pictură s'au părăndat în scurtă vreme mai multe curente: impresionist, expresionist, cubist și futurist, care deja și-a trăit veacul, urmându-i losangismul, cel învins de orfeism, pe care l'a scos de prin saloanele de pictură adamismul. Așa în pictură. Aceste curente se țin lanț, lanț fără sfârșit. Doar adamismul nu e chiar cea din urmă treaptă de perfecțiune a picturii. Felul acesta de evoluție al picturii — înspre bine, sau rău? — îl vedem și în literatură. Literatura română încă-și are Isacii săi. De ce să nu evolueze tot așa și muzica? Doar e ca sigur, că odată țările se vor șterge de pe hărți, popoarele vor deveni un singur popor... cândva, care va avea lipsă de un fel de pictură, literatură și muzică. Hipoteză! Mi-am propus să fac cunoscut on. cetitori ai acestui ziar cel mai nou și totodată cel mai curios curent muzical: futurismul. Cum s'a născut muzica futuristă? Care este reprezentantul ei de frunte? Acestor întrebări voi răspunde, în cele ce urmează la vale.

La Nemț s'a încins de mai bine de câțiva ani o discuție aprinsă pe tema, cum să se înțeleagă o operă muzicală, și că popularitatea unei opere muzicale atârnă ea oare dela înțelegerea publicului?

Otto Besch susține, că simfoniele lui Brahms nu sunt populare, fiindcă publicul — marea majoritate! — nu le înțelege. În opoziție cu acesta maestrul Fritz Crome afirmă, că o operă muzicală e populară și fără ca publicul s'o înțeleagă, dacă compozitorul a știut să aplice în creațiunea sa atari posibilități de intonație, cari să influențeze nemijlocit asupra instinctului muzical abundant în fiecare om. Până când înțelegerea unei compoziții depinde dela gradul de cultură, de care dispune ascultătorul operii gustate. Căci ascultând de exemplu simfonia a VII-a a lui Beethoven, nu-ți poți imagina — ca în virtutea unui program de mai nalte hotărât — o nuntă dela țară, scenete de joc etc. Nu. Ascultând această simfonie, o înțeleg și o gust, mă înfloară, și-mi stăpânește întreaga ființă; sentimente mărețe, vesele, melancolice se perândează în inima mea, fără să-mi treacă prin minte împrejurări de altă natură. Maestrul compozitor Nicodé adauge: „Nu pot înțelege, cum se

Bănci singuratice, foarte practice



PENTRU BISERICI.

Totfelul de aranjamente p. biserici și p. școli

execută ieftin

OLCSVÁRY GYULA, mäsar artistic, lfe-rantul Instiit. gr. cat. UNGVÁR, Rákóczi-utca 22.

La dorință trimete grat's mostre și prospecte cu desenuri.

BĂNCI DE ȘCOALĂ



nou, durabile și elegante. (O 2081)

poate gândi la alte obiecte și să încerce alte sentimente un intensiv ascultător muzical, decât pe cari le trezește în el instinctiv conținutul cu dispoziția operei gustate! Eu numai atunci mă gândesc la altceva, dacă „opera” mă plictisește de-a binele! Pe baza aceasta apăru teoria de 60 de ani a lui Hanslick: „sunetul ca scop propriu” și „muzica este o intonată formă mișcătoare”, care se valorează în inima ascultătorului cu siguranță. Astfel grăiesc teoriile. Muzica nemțească mai nouă însă a părăsit calea cea veche sentimentală, trecând la cea a reflexiunilor științifice, a intelectului. Se va susține oare muzica minții rece și fără vlagă, față de muzica inimii, a florilor, a poeziei?...

Am premis, până unde au ajuns discuțiile asupra acestei chestiuni la nemți. Din această muzică mintală a nemților și-a făurit italianul *Balitta Pratella* muzica sa futuristă. Imprimeria dela Bologna a lui *Bongiovanni* i-a edat cartea „*Muzica futuristica per orchestra*”. *Balitta Pratella* își expune teoriile doctrinare pe cele 24 pagini dela început. Vorbeste tinerimii, care singură „il poate înțelege”. Compozitorii, cari au produs ceva, după părerea lui, sunt: *Richard Strauss*, care pe lângă unele calități de seamă, totuși rămâne în ogașele cele vechi; lui *Claude Debussy* — compozitor profund și sugestiv — îi lipsesc cu totul gândirile și capacitatea de-a progresa. Strălnăitatea e mai reprezentată în opera sa prin: *Elgart*, *Musszorgszki* și *Sabellin*. Astfel este muzica azi afară de Italia! Despre Italia zice, că e spre rușinea ei, că se însuflește de muzica ordinară, inferioară și rachitică a lui *Giordano* și *Puccini*. Singur *Pietro Mascagni* e cineva și pentru d. *Balitta Pratella*, încolo toți sunt niște parveniți vrednici de disprețul său suveran. Sfaturile le împarte în gura mare. Cine vrea să studieze muzica, s'o facă aceasta singur, fără dascăl, ca astfel să se facă imposibilă și de răsul lumii întreaga gardă rușinos de ignorantă a criticilor muzicali; nimeni să nu recurgă la concursuri muzicale, pentru că juriul cenzurator îl formează toți atâția cretini și nebuni, ființe ireponsabile. Fiecare să-și mântuiască sentimentul muzical de influința trecutului. Ca *sugete* de prelucrat pentru muzica futuristă propune: *fabrici mari, vapoare uriașe, automobile șgomotoase, aeroplane sbrârnitoare* șcl. — pentrucă e de datorința muzicianului să exprime prin muzică toate invențiile minții omenestii.

Compoziția lui e așa: Acuș-acuș umblă pe cărările bătucite, ici-colo par-că ar încerca ceva nou, ci îndată revine la ogașul vechiu. E foarte slab, în ceea ce cunoaștem și noi. Nici tu armonie, nici tu ritm nici tu melodie! Cu toate astea te plictisește de moarte cu omofonia-i și rece și goală și dacă nu te-ar distra cu câte un plagiat (ala valsul lui *Ssajkovszki*) ar fi absolut imposibil să-l poți studia până la sfârșit! Bun canon pentru marii făcători de rele! Știut este, că muzica nu se face prin vorbărie, ci prin artă. Arta, care nu pornește dela inimă, nu este artă, cel puțin nu este muzică. În opoziție cu această muzică modernă a creierului, muzica Românilor, este cea mai perfectă muzică, pe care trebuie s'o exploateze cei chemați, s'o investimanteze de sărbătoare, ca pe când se vor desmetici surorile ei mai mari, muzicele străine, a noastră să fie pură, sfântă și mare, ca inimile, din cari s'a născut.

Budapesta, Iunie.

Gh. P. Văleanu.

Arad, 11 Iunie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: vreme schimbăcioasă, în unele locuri ploi.
Prognostic telegrafic: vreme schimbăcioasă.
Temperatura la amezi a fost: 22.6 C.

Vizita împăratului Wilhelm la Konopischt. După cum se anunță din Berlin împăratul Wilhelm a plecat azi seara cu un tren special de curte din Potsdam la Benneschau, unde va sosi mâine dimineață și va fi întâmpinat de moștenitorul de tron austro-ungar arhiducele *Francisc Ferdinand* care-l va conduce apoi cu automobilul pe suveranul german în palatul său din Konopischt. Împăratul Wilhelm va fi însoțit în acest drum de secretarul marinei al imperiului german, amiralul *Tirpitz* și o suită numeroasă. Împăratul german va fi oaspele moștenitorului de tron austro-ungar până Sâmbătă seara, când se va reîntoarce iarăș la Potsdam.

„*Neue Freie Presse*” ocupându-se în primul său de azi cu vizita dela Konopischt îi atribuie acestei întrevederi o foarte mare importanță și scrie că *Tirpitz* n'a făcut până acum o călătorie oficială în Austria, deoarece flota monarhiei era de tot neînsemnată față cu a celorlalte puteri. Prin crearea diviziei din 4 dreadnoughturi și a crucișetoarelor apartinente flota monarhiei a câștigat o valoare maritimă egală cu a celorlalte puteri.

Vizita dlui general Iliescu la cimitirul militar din București. D. general de brigadă *D. Iliescu*, secretar general al ministerului de război, însoțit de d. căpitan *Slăniceanu*, șeful de cabinet al secretarului general, a fost Vineri seara la orele 6 de a vizitat cimitirul militar din București. Între altele d. general s'a interesat mai de aproape de mormintele aviatorului *Vlaicu* și *Negel*, precum și de mormintele celorlalți ofițeri superiori. D-sa a constatat că unele din mormintele ofițerilor sunt rău întreținute de către familiile acestora, deși mijloacele le permit a îngriji mai bine de ele. S'a constatat că unele dintre morminte deși familiile nu dispun de mijloace suficiente totuși sunt foarte bine întreținute. De asemenea d. general *Iliescu*, a constatat că la mormântul lui *Vlaicu*, care este vizitat de foarte mulți străini și admiratori ai decedatului aviator totuși până astăzi nu s'a luat nici o inițiativă pentru ridicarea unui monument. La orele 7 d-sa a părăsit cimitirul militar aducând mulțămiri șefului grădinar al acestui cimitir de modul cum îngrijește de mormintele acelor cari au căzut victime făcându-și datoria către țară.

Regele Serbiei a acordat dlui N. Cosăcescu, fost director general al poștei din România ordinul Sf. Sava în gradul de mare ofițer.

† **Maria Pop de Harșianu** n. Pipoș, prima prezidentă a reuniunii femeilor bisericești gr. cat. din Sibiu și membră a mai multor societăți a încetat din viață Luni în 26 Mai v. după lungi și grele suferințe, în al 71-lea an al unei vieți cu totul devotate familiei sale și în al 52-lea an al căsătoriei. În mormântarea s'a făcut ieri, în 10 Iunie n. la biserica gr. cat. din Sibiu în mormântul familiei. Odihnească în pace.

„Stâlpul lui Mihai Racoviță”. D. T. V. Ștefăneli vorbind la Academia Română din București despre „Stâlpul lui Mihai Racoviță” spune, că acest stâlp e numit în popor, stâlpul lui *Vodă* și datează dela 1717 din care cauză nu i se pot descifra toate inscripțiile. Acest stâlp este ridicat ca semn de mulțumire, după un război între Turci și Nemți. În acest război au luat parte și Moldovenii cu domnul lor *Mihai Racoviță*, care a scăpat țara de năvălirea Nemților. Monumentul — stâlpul, — este așezat lângă drumul ce duce dela Gura Homorului la Câmpulung (Bucovina). Conferențiarul citează toți autorii care s'au ocupat cu descrierea și studiarea acestui stâlp.

Logodnă. Dșoara *Hortensia Mihailovici* din *Szabadka* și d. Dr. *Nicolae Rocsin* din *Miche-rechiu* logodiți.
Felicitări!

Rezultatul examenelor electorale. După statistica publicată în zilele aceste în întreaga țara s'au anunțat la examenele de scris-cetiv pentru câștigarea dreptului electoral 57.996 oameni dintre cari au primit testimoniu 48.986, iar restul 9010 parte au căzut, parte nu s'au prezentat la examen. Cei mai mulți s'au anunțat în urma propagandei partidului socialist în Budapesta atingându-se cifra de 35,000 oameni. Peste două săptămâni se vor începe lucrările pregătitoare pentru alegerile parlamentare: conscrierea alegătorilor.

Partidul socialist a intrat în acțiune în vederea acestor conscrieri, anunțând pe membrii săi, că din partea partidului se va face prin bărbații de încredere o conscriere a membrilor cu drept electoral deosebită de cea oficială ca astfel să se poată ține în evidență numărul aderenților la alegerile proxime și să poată preveni eventuale abuzuri sau neglijențe.

Pilda aceasta ar fi de dorit să se urmeze din vreme în toate cercurile românești necruțându-se nici o oboseală, ca să putem intra deplin pregătiți în apropiata campanie electorală, căci orice întârziere se va răsbuna iarăș numai în dauna cauzei naționale a poporului românesc.

Problema militară. Ca nici odată, deși relațiile diplomatice sunt aproape cordiale, problema înarmărilor preocupă și presa franceză și cea germană. Iată ce spune în această privință „*Le Temps*” în primul articol al ultimului număr pe care-l primim:

„În cursul discuției legii de trei ani, adver-

sarii acestei legi ne aduceau acuzarea că uităm rezervele, pe când în realitate ei uitau că Germania ne-a fost totdeauna superioară din punctul de vedere al rezervelor. E prin urmare nevoie să arătăm ce face Germania și mai ales ce se pregătește să facă pentru dezvoltarea acestor rezerve, de cari anul trecut aproape nici nu se ținea seamă”. După ce arată că rezervele au de fiecare corp de armată: 1) un regiment de infanterie de rezervă cu o companie de mitraliere pentru o durată de 28 zile; 2) alt regiment de infanterie de o companie de mitraliere pentru 14 zile și 3) un grup de artilerie de o companie; după ce arată marile sacrificii făcute pe cari le-a făcut Germania pentru organizarea rezervelor, „*Le Temps*” ajunge la concluzia că, în orice caz, Franța cere în momentele acestea, o îndoită datorie. Să menție, cu toată împotrivirea socialistilor și a radicalilor socialiști, legea de trei ani, baza netăgăduită a apărării naționale, condiție neapărată a marilor efective, repede mobilizate și bine instruite; să desvolte instrucția rezervelor com-promisă în 1908 de acelaș bloc socialist și radical-socialist „care a reușit în mai puțin de cincisprezece ani și în mod inconștient, să micșoreze forța militară a Franței, în rezervele sale, și care ar ar micșora-o, dacă l-am lăsa, în armata activă”. Și e neîndoios că nici un guvern n'ar mai putea conduce azi Franța, în disprețul acestor deziderate.

Un arbitraj internațional. Camera de comerț din Paris a decis să supună congresului internațional al camerilor de comerț, care se va ține în Iunie a. c., la Paris, propunerile următoare:

Asupra chestiunii unificării legislațiilor relative la procedura de arbitraj pentru a hotărî litigiile cari se nasc din transacțiunile între comerțianții din țări diferite, recunoscând necesitatea unei proceduri rapide și puțin costisitoare pentru a tranșa conflictele comerciale în relațiunile internaționale. Camera emite părerea ca atât camerele de comerț cât și asociațiunile comerciale și industriale să organizeze comisiuni de arbitri internaționali, pentru fiecare profesiune sau grup de profesii similare.

În vederea pregătirii și realizării unui acord asupra arbitrajului, cere întrunirea unei conferințe tehnice internaționale, alcătuite din reprezentanții camerilor de comerț și asociațiilor comerciale, asistată și de juriconsulți. În această conferință se va elabora un proiect de convențiune.

O conferință diplomatică internațională, a cărei întrunire ar fi provocată de guvernul francez, ar fi însărcinată să stabilească, pe bazele acestui proiect, o convențiune asupra procedurii de arbitraj pentru a hotărî litigiile între cetățeni din țări diferite.

În ce privește vacanțele camera de comerț crede că unificarea legislațiilor franceze și străine, cari diferă unele de altele ar putea facilita extensiunea creditului mărfurilor. În acest scop, cere asemenea întrunirea unei conferințe internaționale, care să elaboreze un proiect anticipat de convențiune.

Pelagra. Vorbind la Academia Română din București despre pelagră d. *Babeș* a spus că pelagra nu se produce numai din cauza porumbului stricat, ci trebuie să se ia în vedere și organismul dispus spre morbiditate — așa cum sunt în mare parte țărani noștri. Arată mai multe culturi de porumb stricat, — care consumat nu determină boală decât organismelor slăbite și afectate de diferite boli congenitale.

În această boală sunt două elemente hotărâtoare: porumbul stricat și debilitatea organismului, adusă de mizeria traiului. Ar fi prin urmare două feluri de mijloace în combaterea acestei boli: măsuri de a se împiedeca consumarea porumbului stricat și măsuri de ridicare a stării materiale a țărânilor, făcând-o capabilă de un organism sănătos. Este sigur, că între porumbul stricat și pelagră este o legătură de cauză și efecte, căci se oprește înaintarea boalei de pelagră într'un corp injectat cu sângele unui pelagros.

Pelagra provine din porumb stricat și trebuie să fie un microb, care să determine această boală. După cercetările făcute, analizând orga-

la prosoalor, s'au găsit leziuni specifice în țesutul elastic, în centrul nervoși pereții arterelor. Leziuna specifică se cauzează printr'un bastonaș cu punct, — ce conține ca substanțele nucleare ale protoplasmului inferioare.

Modul cea nouă ar fi prin urmare să se amănunțit, punctul roșu din țesutul pelagic, fiindcă acest punct nu poate fi decât o leziune specifică pelagiei.

Școlăria Constanța-Bazargic. Ni se aude din București: Lucrările pentru construirea școlii ferate Constanța-Bazargic au început în puncte deodată pe această distanță și începează cu cea mai mare activitate, pentru ziua de 1 Decembrie v. să înceapă circumscripțiunii Medgidia-Cobadin-Bazargic.

Feminismul în Japonia. Mi se pare că în Japonia de toate zilele se confundă feminismul și pragmatismul, ceea ce nu este tot una.

Feminismul mi se pare a fi acea tendință nouă în mișcare culturală ce are ca țintă deservirea inteligenței și pregătirea femeii spre să fie mai aptă pentru marele rol, pe care societatea i-a incredințat, cât și pentru a contribui la prosperarea familiei și a societății, potrivită naturii și puterii ei de muncă, într-o măsură largă măsură, pe când sufragetismul este tendința exclusivă de a participa și femeia la viața politică a bărbaților.

În Europa despărțim astfel în două: feminismul și sufragetism, atunci cum zice foarte pe drept ziarul francez, cu feminismul nu se poate vorbi numai Europa și America și n'au avut în vremurile noastre privilegiul acestei mări, deoarece din vremuri îndepărtate și în toate continentele în cari au existat epoci de civilizație, sau numai de eroism, au fost multe femei cari s'au distins prin inteligență, prin sentimente nobile, prin inițiative și prin curaj, cari le-au pus, fără nici o luptă și fără nici o mișcare, alături de oamenii cei mari ai vremurilor.

Am fost și sunt asemenea femeii, la toate perioadele și prin toate țările. Acestea strălucesc în istoriile omenirii trecătoare cu atâta putere și măreție, încât nimăru-i nici nu-i dă măcar prin gând să se gândească dacă sunt sau nu mai prejos ca bărbații, și cări sunt egale la calități. Prin activitatea lor și prin prețioasă, prin inteligență, prin calitățile lor și prin abilitate, ele își câștigă drepturi pe cari nici bărbații nu le-ar putea da.

În ziarul „Japon Reviev”, ne dă un nou exemplu în această privință. O japoneză, dna Geno, care a început cu o pricepere, vrednică de admirat, din cele mai principale bănci din Tokio, și aceasta a fost înființată într'un oraș din Japonia și apoi a mutat-o la Tokio, unde a vădit dezvoltarea de azi grație energiei și prieteniei de care diriguitorul a dat dovadă. Și dna Geno, deși are șaptezeci de ani, ține direcția efectivă a tuturor afacerilor.

Această femeie, spune ziarul în chestiune, este un exemplu proverbial de economie și simplitate. În privința simplității se spune că dna Geno avea un bilet de liber parcurs pe toate feratele de cl. I și cu toate acestea călătorea numai cu cl. III, pentru că — zicea ea — trebuia să ocup la cl. I. locul unuia care plătește cu toate acestea dna Geno nu este su-

și cu toate acestea dna Geno nu este su-

Atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmans pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, înmuierea scaunului, durerea de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac și apoi tot felul de boale de intestine, luând în orice zi, înainte de mâncare, câte-o lină. **Preț 2 coroane.** Pregătește și ex-

pediază: **Eugen Mittelmans, farmacia la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhíd-u. (M. 1671)**

x Primul depozit român de pian și armoniiuri, T. POPOVICI, Sibliu (Nagyszeben) strada Cisnădiei 7, oferă onoratiunii publice române pian, pianine și armoniiuri din cele mai bune fabrici din străinătate în toate execuțiile cu prețurile cele mai favorabile pe lângă împachetare (ladă) gratuită și transport franco. Plătire în rate mici. Cereți catalogul depositului. (Po 1840)

Cronica școlară.

Convocare. P. T. domni membrii fondatori, ordinar și ajutători ai „Reuniunii învățătorilor români gr. or. din dieceza Caransebeșului” aparținători „despărțământului Caransebeș”, precum și toți amicii școlii și doritorii de înaintarea cauzelor noastre școlare, sunt pe această cale invitați a lua parte la a doua adunare a despărțământului ce se va ține Duminică în 1/14 Iunie a. c. la orele 10 a. m. în Măciova, în legătură cu examenul final al școlii gr. or. române de acolo, pe lângă următorul Program: 1. Chemarea duhului sfânt. 2. Deschiderea adunării. 3. Constatarea membrilor prezenți. 4. Prelegere practică din lucrul de mână (slöjd), ținută cu elevii din cl. II elem. de învă. Ioan Curescu. 5. Raportul comisariatului școlar George Cătană despre rezultatul examenelor din tractul Caransebeșului. 6. Inscriserea membrilor noi. 7. Propuneri și interpelări. 8. Fixarea locului și timpului proximei adunări. 9. Alegerea comisiei pentru verificarea protocolului. 10. Închiderea adunării.

Se observă, că membrii învățători, cari nu vor participa la adunare, vor fi pedepsiți conform regulamentului. — Caransebeș, în 27 Mai 1914. Ilie Orzescu m. p. președinte, Ioan Curescu m. p. notar.

Programul examenelor la școlile medii gr. or. române din Brașov. A) Examenul oral de maturitate la gimnaziu se va ține în zilele de 5/18—11/24 Iunie în sala festivă a școlii. B) Examenul privat (particular) se vor ține în zilele de 13/26—17/30 Iunie, — având cei admiși la examenul privat să se prezinte în cancelaria direcțiunii gimnaziale Joi în 12/25 Iunie la 9 oare dimineața. C) Examenul public de gimnastică se va ține în curtea de gimnastică (întrarea din strada băilor de aburi) Duminică în 15/28 Iunie la 5 oare p. m.; în caz de timp nefavorabil: în ziua următoare. D) Examenul public de încheiere se vor ține Vineri și Sâmbătă în 27 și 28 Iunie v. (10 și 11 Iulie n.) E) Încheierea solemnă a anului școlar se va face Duminică în 29 Iunie v. (ziua Sfinților Apostoli Petru și Pavel) în sala festivă la orele 11, după ce școlile vor fi asistat în corpore la serviciul divin în biserica Sf. Nicolae din Scheiu. După încheierea festivă a anului școlar se vor distribui între școlari (prin dnii profesori de clasă în localele de clasă) testimoniile și anuarul școlii. Participarea la examenul și la încheierea anului este obligatorie pentru toți școlarii. Absenții nu vor primi testimoniile și anuarul și vor fi eventual și în mod deosebit pedepsiți. Brașov, în 27 Mai v. 1914. Direcțiunea școlilor medii gr. or. române.

Cronica socială.

Tinerimea română din Soșdea, aranjează în Duminică Tuturor Sfinților (1 Iunie v.), care este hramul sf. biserici, un concert împreună cu joc, — cu următorul program: 1. „Noaptea de

vară”, cor bărbătesc. 2. „Constantin Brâncoveanu”, decl. de I. Popovici. 3. „Foaie verde de trifoi”, cor bărbătesc. 4. „Țiganul în căruță” de E. Suciu, predat de I. Dudui și N. Crainic. 5. „Ștefan Domn cel mare”, I. Vidu, cor bărbătesc. 6. „Vlăduțu mării”, comedie într'un act. Urmează joc. Venitul curat este destinat pentru ajutorarea bisericii din localitate.

„**Reuniunea femeilor române din Blaj**”, aranjează Duminică în 14 Iunie în sala de gimnastică, producțiune teatrală în favorul Orfelinului Uniunii femeilor române din Ungaria — cu următorul program: 1. „Vacanții”, comedie în 1 act de Maria Baiulescu. 2. „Moștenire dela răposata”, comedie în un act, de D. R. Rosetti (Max). 3. „Sărutarea”, piesă fantastică în 1 act, de Banville. După reprezentații urmează dans până în zorii.

Ultima oră.

Di San Giuliano despre raporturile austro-ungare-italiene și Albania.

Roma. — În ședința a camerei italiene ministrul de externe, marchizul Di San Giuliano a declarat că în baza înțelegerii, încheiate printr'un acord cu reprezentanții lor din Albania ca să urmeze o politică conformă cu directivele politice de înțelegere și concordantă alor două state. Ministrul de externe italian a mai declarat că Austro-Ungaria și Italia vor da tot sprijinul principelui albanez pentru menținerea lui pe tron, iar față de comisia internațională de control vor fi cu cea mai largă prevenire. Ambele state au trimis câte un vas de război în portul dela Durazzo și ele se vor adresa și celorlalte 4 puteri să trimită câte un vas de război. Totodată se va lua inițiativa ca statelor vecine Albaniei să li se aducă la cunoștință că Europa pretinde cu toată hotărârea respectarea independenței neutralității și integrității teritoriului Albanez, stabilit în conferința dela Londra.

Contele Czernin în audiență la regele Carol.

București. — Ambasadorul austro-ungar contele Czernin a plecat azi la Constanța unde a fost primit în audiență de către regele Carol.

În cercurile diplomatice și politice se atribuie o mare importanță acestei audiențe având ea loc chiar acum în vederea iminentei vizite a țarului. Se crede că cu prilejul acestei audiențe s'au discutat chestii privitoare la raporturile dintre România și monarhia austro-ungară și la stările din Albania.

Ciocniri sângeroase în Albania.

Roma. — După știrile sosite din Durazzo în apropiere de localitatea Șieri au avut loc ciocniri sângeroase între jandarmeria albaneză și răsculații, cari s'au terminat cu înfrângerea răsculaților.

POSTA REDACTIEI.

Fatih. Vom publica articolul, cu toată cinstea, ce i se cuvine, îndată ce vom trece peste chestiile de ordin intern. Sunt prețioase puncte de orientare, în articolul dvoastră.

Nuțu. Vă rugăm să ne mai scrieți. Dați-ne raport dela adunările populare.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Étay și Benedek

BUDAPEST IV., Váci-utca 59.

Arhitecturi pentru biserici, odăjdii, prapori și
 1. Altare, amvoane, mormântul Domnului
 și aranjamente complete pentru biserici.



Firma se recomandă mai cu seamă pentru renovarea, vopsirea și aurirea altarelor și pictarea bisericilor, cari lucrări le execută cu meseriași specialiști în această artă. Dintre lucrările executate, cari au aflat cea mai deplină recunoștință sunt: Aranjamentul complet al bisericii noi din Segedin-Rokos, al bisericii minorităților din Arad, pictarea și aranjarea mănăstirilor din Mariasavár și Marjaradna, a bisericii din Beregszás și altarul principal, comandat de comisiunea pentru monumente de artă din Szepescsütörtökhegy. :: Cu planuri și preliminare de spus stăm la dispoziția gratuit :: Trimitem expert pe șosele noastre. H. 1164

Noutăți literare și muzicale

De vânzare la „**Librăria Concordia**”, ARAD, str. Deák-Ferenc nr. 20.

Ioan Agârbiceanu: *Arhanghelii*. Roman din viața Românilor ardeleni. Prețul Cor. 3.—

Ecaterina Colonel Steriad. Buna menajeră. *Carte de bucate practică* conținând bucătăria română, franceză, germană, tot felul de prăjituri, dulceturi, înghețate precum și bucătăria vegetariană. Ediție nouă revăzută complet și ilustrată cu mai multe figuri. Prețul Cor. 5.—

Rodica. Culina. *Carte de bucate*. Prețul Cor. 3.—

Iudita Secula. *Economia de casă* întocmită după mai mulți autori. Prețul Cor. 3.—

A. Vlahuța. *Dreptate*. Nuvele. Prețul C. 2.—
M. Sadoveanu. *Priveliști Dobrogene*. Prețul Cor. 2.—

Goethe. *Faust*, tragedie tradusă în versuri de Ion Gorun. Cor. 1.—

Victor Eftimiu. *Akim*. Tragi-comedie în trei acte. Prețul Cor. 1.25.

P. Dulfu. *Gruia lui Novac*. Epopee alcătuită din cântecele de vitejie ale poporului român. Cu ilustrațiuni de A. Murnu. Prețul Cor. 1.50.

M. Lungianu. *Zile senine*. Prețul Cor. 1.50.

George Murnu. *Istoria Românilor din Pind*. Vlahia mare (980—1289). Studiu istoric după izvoare bizantine. Prețul Cor. 2.—

N. Bălcescu. *Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul*. Prețul Cor. 2.—

Lamartine. *Raphael*. Traducere. Bibl. Minervei nr. 151—152. Prețul 60 fileri.

N. Iorga *Istoria statelor balcanice* în epoca modernă. Lectii ținute la universitatea din București. Prețul Cor. 3.50.

Vasile Goldis. *A nemzetiségi kérdéskör*. Prețul Cor. 1.

Contribuțiuni istorice privitoare la trecutul Românilor de pe pământul crăiesc. Carte edată la inițiativa și sub îngrijirea dlor: Dr. I. Pusca-riu, I. Preda, Dr. L. Borcea, Dr. I. Lupăș, Dr. I. Mateiu, și Dr. S. Dragomir. Prețul Cor. 4.—

Vitejiile lui Mihai Vodă documente publicate de Nerva Hodoș. Prețul Cor. 1.—

Dr. Sebastian Stanca. *Pocăiții*. Studiu pentru combaterea sectei pocăiților. Prețul Cor. 4.

I. Ghetie. *Dicționar maghiar român*. Prețul Cor. 10.—

I. Ghetie. *Dicționar român-maghiar*. Prețul Cor. 6.—

I. Iorga. *Chestiunea Rinului*. (Istorie a Europei apusene în legătură cu această chestie). Lectii ținute la școala de războiu. Tipărite după notele stenografice ale dlui H. Stahl, pentru folosul elevilor săi. Prețul Cor. 5.—

Dr. Dionisie Moldovan, adv. în Sibiu. *Advocatul popular*. Indreptar pentru poporul român. Prețul Cor. 2.50.

N. Pora. *Intre viață și moarte*. Nuvele. Prețul Cor. 2.—

Alex. Ciura. *Foiletoane*, (1907—1910). Prețul Cor. 1.60.

Eugen Revent. *Cântecul neamului*. Poezii. Prețul Cor. 2.—

B. Katargiu. *Discursuri parlamentare*. Prețul Cor. 3.—

A. Herz. *Bunicul*. Comedie în 3 acte. Prețul Cor. 2.—

Erdélyi (Aradi) Victor. *Catarina Doamna noastră*. Prețul Cor. 5.—

Erdélyi (Aradi) Victor. *A 400 éves per*. Prețul 30 fil.

Erdélyi (Aradi) Victor. *Lukács László arcképe*. 50 fileri.

Erdélyi (Aradi) Victor. *Magyar kulturképek*. Prețul 50 fil.

Erdélyi (Aradi) Victor: *A rutén skizmapör*. Cor. 1.50.

Dr. I. Drăgescu. *Pro Patria*. Povestire despre începutul și menirea neamului românesc. Prețul Cor. 3.—

M. Sadoveanu: *Floare ofilită*. Roman. Prețul cor. 2.—

A. C. Galotescu-Neicu: *Câteva povestiri de Maupassant*. —.50.

Note pentru voce și pian.

Gilbert, *Valsul Suzanei* (Suzana vals) Cor. 2.— (voce și piano)

Pflügl Egon. *Farmecul valurilor* Cor. 3.—
Caudela, *Sergentul*, celebra baladă (Penes Curcanul) Cor. 2.50 (voce și piano)

Castaldi, *La arme* Cor. 1.50

Mureșianu, *Deșteaptă-te Române* —.50.

Schelet, *Ce te legeni codrule* Cor. 1.—

Rudolph, *Aseară în grădină* Cor. 1.—

Paschill, *Cine n'are dor* Cor. 1.—

Vels, *Vezi rândunelele se duc* Cor. 1.—

Vasiliu, *Freamătul zăvoiuului*, Horă Cor. 1.—

„*Mai părăsit*, Idilă Cor. 1.50.

Ștefănescu, *De-aș săruta*, Cor. 1.—

Ionescu, *Ecoul Munților*, Cor. 1.—

Beuvais, *Dorința*, Cor. 1.25.

Stern, *Banul Mărăcine*, —.50.

Album de arii și dansuri naționale Cor. 3.—

Hübsch, *Imnul Național*, Cor 1.—

A. Bena, *Uvertură națională*. Estrasul pentru pian, Cor. 2.50.

A. Bena, *Ave Maria*. Estrasul pentru pian Cor. 1.20.

C. Savu. *Dor și iubire*. Colecțiune de cântece pentru cor. Cor. 2.50.

Iustin Cl. Iuga. *Cântece și plângeri*. Compoziții românești pentru canto și piano. (Conținutul: 1. Dorul de țară. 2. Trecut'a bătăie dealul. 3. Tu te duci bade sărace. 4. Frunză verde frunzuliță. 5. Cântecul haiducului. 6. Pe sub fereastră curge un riu, romanță). Prețul Cor. 2.—

Iustin Cl. Iuga. *Doine și cântece populare românești*. Voce și pian. II. (Conținutul: 1. Mânce-te bade amarul. 2. Vai, vai, vai inimă vai. 3. Duce-m'aș cu lun'n nör. 4. Lungu-i drumul Clujului. 6. Mor Marie mor. 6. Oameni fără mintea toată solo din plesa populară „Moise Păcurariul”. 7. Zădărnice romanță populară). Prețul Cor. 2.50.

Ioan Hârșia. *Poeme lirice românești* pentru piano. Vals la minor. Prețul Cor. 2.—

L. Domide. *Inșiră-te mărgărite*. Legendă. de V. Alecsandri. Partea I. Op premiat de societatea pentru fond de teatru român. Partitura de pian. Prețul Cor. 5.—

Tib. Brediceanu. *La sezătoare*. Partitura pentru cânt. și piano Prețul Cor. 8.—

Tib. Brediceanu. *Aurora*. Vals pentru piano. Prețul Cor. 2.—

Tib. Brediceanu. *Vioarele*. Vals pentru piano. Prețul Cor. 2.—

Tib. Brediceanu. *Doine și cântece*. Pentru voce și piano, în patru caiete. Prețul unui caiet 4 coroane.

Tib. Brediceanu. *Jocuri românești* pentru piano în 4 caiete. Prețul unui caiet 4 cor.

Bibl. „Cosânzeana”.

Nr. 1. I. H. Fabre: *Din moravurile și pornirile insectelor*, cu figuri. Trad. de M. Demetrescu. Prețul 30 fil.

Nr. 4—5 și 6. Ilie N. Gelep: *Pământul și omul*. Partea I. Asia. Prețul 75 fileri.

Nr. 7 și 8. Marin Demetrescu: *Lecturi geologice*. Prețul 50 fil.

Dr. B. Basiota: *Anemia (Lipsa de sânge)*. O consultație medicală 30 fil.

Dr. B. Basiota: *Despre lungoare (Febra tifoidă, tiphus abdominalis)* — 20 fil.

Biblioteca pentru toți a 30 fil. numărul.

Nr. 884 Iosif-Goethe: *Dragoste cu toane*. Pastorală într'un act și în versuri.

Nr. 886—7. L. Leger: *Istoria literaturii rusești*.

Nr. 890. Sallustius, *Conjurația lui Catilina*.

Nr. 894. N. Davidescu: *La fântâna Castaliei*. Poezii. Ed. II.

Nr. 901. G. Aslan: *Cultul oamenilor mari*.

Nr. 908. G. Tutoveanu: *Albastru*. Poezii. Ed. II.

Nr. 907. Haralamb G. Lecca: *Moartea lui Sherlock Holmes*. După scrierile lui Conan Doyle.

Nr. 885. Wagner Rich.: *Rienzi*, mare operă tragică.

D. Zamfirescu: *Viață la țară*, roman, nr. 162—5

D. Zamfirescu: *În războiu*, roman, nr. 326—7.

D. Zamfirescu: *Indreptări*, roman nr. 424—5

D. Zamfirescu: *Tan. Scatiu*, roman nr. 259—60

Segur: *Contesa*. Povestiri cu zâne nr. 841—4

Adamescu G.: *Istoria literaturii române* de la început până în zilele noastre, cu portrete, biografii etc. nr. 846—850.

Hoffmann: *Povești morale pentru tinerime* nr. 830—831.

Maupassant: *O viață*, (roman) nr. 523—6.

Maupassant: *Bel-Ami*, (roman) nr. 640—43.

Maupassant: *Tare ca moartea*, nr. 606—9.

Sienkiewicz: *Quo-Wadis*, roman istoric 307—10.

Turgheniew: *Părinți și Copii* (roman), 738—4.

Jules Verne: *Cinci săptămâni în balon*. Descriere de călătorie cu ilustrațiuni 494—498.

A. Candrea: *Dicționar de proverbe și zicături românești* nr. 713—718.

Daudet Alph.: *Jack*, (roman) trad. de H. O. Lecca nr. 726—731.

Gorun: *Știi românește*, nr. 844.

Heyse P.: *Mireasa lui Christ* nr. 858—859.

Alina G.: *Arta de a vorbi în societate și la diferite ocaziuni*, 865—6.

Anestin V.: *Romanul cerului*, Astronomie pentru toți, nr. 775—6.

Mark Twain: *Drepturile femeii* nr. 799.

Hauff Wilh.: *Cerșetoreea dela podul Artelor*, nr. 806—7.

Compayré G.: *Pestalozzi și educațiunea elementară* nr. 768—9.

Burnett Fr.: *Micul Lord* cu num. ilustrațiuni 747—8.

Gauthier Th.: *Moarta înamorată*, nuvele, 743—4.

Dauș Ludovic: *Satana*, (nuvele), 732—3.

Jules Verne: *Ocolul pământului în 80 de zile*. Descriere de călătorie cu numeroase ilustrațiuni, 661—664.

Alexandri: *Poezii populare* (culegere), 443—5.

Densusianu: *Cum și ce povestesc cronicari* nr. 452—3.

Hoffmann: *Povestiri extraordinare*, 458—9.

Dostoiewsky: *Suflet de copil* (nuvele) 509—510.

Bolintineanu: *Elena* (roman original) 243—5.

Goga O.: *Poezii* nr. 286—7.

Bolintineanu: *Manoil* (roman original), 202—3.

Candrea și Densusianu: *Din popor*: Cum grăiește și simte țărânul român, 351—2.

Gane N.: *Nuvele* în 3 volume nr. 305—6, 333—4 și 355—6.

Odobescu A.: *Mihnea Vodă și Dna Ghiaur*, nr. 406.

Adamescu Gh.: *Biografiile scriitorilor români* nr. 85.

Dumas A.: *Dama cu camelii* (teatru), 280—283.

Tolstoi: *Sonata Kreuzer*, nr. 364.

Tolstoi: *Invierea* 581—83.

Corespondență și contabilitate comercială:

I. C. Panțu: *Curs complet de corespondență comercială cu explicarea termenilor comerțului* Cor. 3.50.

I. C. Panțu: *Știința conturilor sau contabilitatea în partidă dublă* Cor. 4.—

I. C. Panțu: *Al doilea capitol din contabilitatea dublă. Afaceri de credit cambial și afaceri de bancă*. Cor. 1.—

I. C. Panțu: *Contabilitate la societăți colective, comandite și la societățile pe acțiuni* Cor. 1.20.

I. C. Panțu: *Procent, promil, interese și taxa la conturile curente* Cor. 3.—

Cărți economice:

D. Alessiu: *Creșterea pasărilor domestice* Cor. 1.50

D. Alessiu: *Cultura arborilor roditori* C. 2.

D. Alessiu: *Cultura legumelor* Cor. 2.75

George Maican: *Staturile cele mai de înălțime pentru prăsierea și folosirea legumelor*. Cu multe ilustrațiuni în text. Cor. —.24

Capra (Vaca săracului) numeroasele folo- se ce poate aduce castratiunea caprelor. S.

biologic, igienic și economic de A. Babes, Oceanu Cor 1.—
 Aurel Cosciuc: *Nutritia animalelor de casă*. Prezentat. Cu ilustrații în text. Cor. 1.50.
 Georgescu: *Cartea plugarilor sau povestiri populare*. Cor. —.50
 Nicolaescu și G. Stoenescu institutori. *Căminul stuparilor* Cor. 3.—
 Elena și economia populară, povestită de Savu. Cor. 1.—
 Inerva Cosma: *Album de broderii și țesături românești* (mare) Cor. 16.—
 Inerva Cosma: *Modele de cusături românești* (Caietul I. —.50. Caietul II. (colorat) 1.—.
 Cincinat Pavelescu: *Poezii* Cor. 3.
 Novicow: *Emanciparea femeii* Cor. 2.—
 Natalia Negru: *Mărturisiri*. Nuvele Cor. 2.—
 Simionescu-Râmnicianu: *Propjilele artiștilor*. Articole teoretice și dări de samă C. 2.50
 O. Iosif: *Cântece*. (Cel din urmă volum completatului poet). Ed. II-a Cor. 2.—
 Pompil Cioban: *Creditul nostru*. Studiu economic-financiar Cor. 2.—
 Albert Bloch și Paraf-Javal: *Substanța unitivă*. Trad. de Const. I. Cioranu. Cor. 1.—
 D. Pătrășcanu: *Timotheu Mucenicul* Cor. 2.—
 D. Pătrășcanu: *Schițe și amintiri* C. 2.—
 Maupassant: *Inima noastră*, roman C. 2.
 T. Mera: *Din țări străine* Cor. 2.—
 Bucura Dumbravă: *Pandurul* Cor. 3.—
 Bucura Dumbravă: *Haiducul* Cor. 2.—
 Jules Verne: *Castelul din Carpați*, roman despre viața poporului român din Areal Cor. 2.40.
 Iosif Moldovan dir. școlar: *Almanach* pentru anul școlar 1913/14 compus pentru tinerii preoților și învățătorilor români (le-gea) Cor. 1.—
 Caton Theodorian: *Povestea unei odăi*. Cor. 2.—
 Caton Theodorian: *La masa calicului*, nuvele și schițe Cor. 1.50.
 A. Vlahuță: *Din trecutul nostru*. Ilustrații. Școala Cor. 3.50.
 A. Vlahuță: *Dreptate*, nuvele, Cor. 2.—
 A. Vlahuță: *In vâltoare*, nuvele și impresii. Cor. 2.50.
 Note pentru pian, coruri etc.
 A. Bena. Nu m'abandona. Ediția II-a. Culegere de Dr. A. Vasile. Pentru o voce și pian. Cor. 1.20.
 Th. Brediceanu. *Doine și cântece*, în 4 caiete. Prețul unui caiet Cor. 4.—
Corinsul caietului I. (ed. II-a. Foaiete verde, în nuc. Cântă puiul cucului. Spune, mândro, dragat. Vai, bătășă, dragi ne-avem. Bădișor, bădișor. Cine m'aude cântând. Bade, zău, o bătășă. Bagă, Doamne, luna 'n nor.
 Caietul II. (ed. II-a) Știi tu, bade, ce mi-ai adus. Vino, bade, iar acasă. Năcăjit ca mine, floare fui, floare trecui. Cântece haiducesc. Ochii ca murele. Trageți voi boi. Cine n'are pe vale.
 Caietul III. Păsărică mută-ți cuibul. Leagă-te frunzuliță. Turturea din valea sacă. Ardeleai codru des. Ce vii bade târzior. Tu te bade sărace. Foaiete verde, foaiete lată. Pe umblă doru'.
 Caietul IV. Pe sub flori mă legănai. Foaiete pup de crin. Sus în vârful dealului. Mândro de dragostea noastră. Când treci, bade, pe noi. Frunză verde, frunzuliță. Auzi mândro, cântă. S'a dus cucul de p'aci.
 Vidu. *Moșu la drum*. Pentru voce și pian. Cor. 1.—
 „Ano, Leano. cor mixt „ 1.—
 „Din sezătoare. cor mixt cu soli „ 4.—
 „Pui de lei. cor de voci mixt „ 2.—
 „Ruinita. Cor mixt „ 1.50
 Th. Brediceanu. *Jocuri românești*. Piano, în 4 caiete. Prețul unui caiet Cor. 4.—
Corinsul caietului I. Lugojana. Măzărica. Ardeleana (ca în Banat) I. Pe picior I. Ardeleana (ca în Banat) II.
 Caietul II. Ardeleana (ca în Banat) III. Ardeleana II. Pe picior II. Tarina. Invârtita I. De Ardeleana III. Brău II.
 Caietul III. Brău III. Hațegana. Ardeleana (ca în Banat) IV. Invârtita II. Pe picior III. Ardeleana (Abrudeana) IV. Ardeleana (ca în Banat) V. Brău.

Caietul IV. Hora. Invârtita III. Brău V. Pe picior IV. Din Maramurăș. Danțu. Ardeleana (ca în Banat) VI.

C. Dima. *Cântece populare românești pentru o voce cu acompaniament de pian*. Cu text român și german. Cântecele însemnate cu * numai text român.

1. Mândruliță de demult. Cor. 1.—. 2. Jelui-m'aș și n'am cui. Cor. 1.30. 3. Vai mândruță dragi ne-avem. Cor. 1.—. 4. Hei, cei, măi! Cor. 1.30. 5. De-ar fi trăsănit Dumnezeu. Cor. 1.80. 6. Sub fereastra mândrei mele. Cor. 1.30. 7. O ce veste minunată. Cor. 1.—. 8. Doamne Isușe Hristoase. Cor. 1.—. 9. Leagă verde. * O inimă 'ntristată. Cor. —.90. 11*. Hop, țurcă-furcă! Cor. 1.—. 12*. Ciobanul. Cor. 1.30.

G. Dima. *Cântece și balade pentru o voce și pian*. Cu text român și german. 1. Dorința. Cor. 1.80. 2. De ce nu-mi vii? Cor. 1.80. 3. Peste vârfuri. Cor. 1.—. 4. Și dacă ramuri bat în geam. 5. Somnoroase păsărele. 6. Știi tu, mândro? Cor. 1.—. 7. Cântecele păstorului. Cor. 1.30. 8. Pe când soarele de vară. Cor. 1.—. 9. Biată inimă 'nșelată. 10. Groza, baladă. Cor. 2.70. 11. Hotărîre. Cor. 1.—. 12. Noi trei. Cor. 1.—. 13. Ștefan Voda și codrul, baladă. Cor. 1.80. 14. Trădare. Cor. —.90. 15*. Curcile. Cor. 1.30. 16*. A venit un lup din crâng. Cor. 1.75.

Să se adauge separat 10—20—30 fileri de fiecare carte, ori notă muzicală.

Cereți gratis și franco catalogul Librăriei „Concordia!”

Subscrisul caut un

CANDIDAT DE ADVOCAT

cu practică, pe lângă condițiuni favorabile. Aplicarea din 1 August ori cel mai târziu din 1 Septembrie 1914.

Dr. STEFAN CHIRILOVICIU
 avocat, Ilia-Murășană (Marosillye).
 (Ci 2169)

Anunț de căsătorie.

Un tânăr notar, binesituat, pe calea aceasta dorește a se căsători cu o d-șoară sau văduvioară tânără, cultă, bine crescută, bună econoamă, care să poseadă și ceva avere.

Ofertele să se trimeată sub deviza: „NOTARUL”, la adresa „Românului” dimpreună cu poza. Discreția-i obligatoare din ambele părți. (A 2191)

O garnitură de mobile

nouă completă pentru hotel și restaurant, care constă din: aranjament pentru 10 odăi, mobilă tare și fină din lemn de prun, 20 mese pentru restaurant, 60 bucăți scaune Toneth, și alte mobile de lipsă. — Se pot cumpăra cu preți foarte moderat. — Doritorii să se adreseze la administrația „Românului”.

So 2188—5

Bătăturile,

scortocenia pielii, urticiorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN”
 1 sticlă 1 cor., francată
 1 corpană 40 fl., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÜRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la proșător: Dr. E. FLESCH, farmacia la „CORDANA” în Győr.

La agentura

principală din Arad a băncii de asigurare „Transilvania” se caută mai mulți agenți ambulanți. Ta 2193

ANUNȚ.

Caut un tânăr român, care e licențiat de morar, cu practică bună și documente bune, spre a-l aplica în moara mea proprie aflătoare în comuna Ciuciu (cott. Arad), ca de morar, eventual a-l lua de ginere. Doritorii de a ocupa acest post, respective această avere sunt de a se adresa subscrisului și pe lângă aceia a se prezenta personal, spre a-și arăta dexteritatea și aptitudinea în toate afacerile morăritului. Numai aceia pot reflecta la postul de mai sus, cari pot documenta, că sunt de naștere români gr. or. și pot produce atestate de purtare și moralitate dela cutare morar sau proprietar de moară, unde au fost aplicați timp mai îndelungat ca ucenici respective ca calfe.

Preferiți vor fi cei, cari dispun de ceva avere în bani.

Nicolae Crainic lui Nicolae proprietar.

(Io 2192)

Se caută

Un corespondent pentru limba germană, cunoscând stenografia și mașina de scris. De preferat să cunoască și limba română.

Un practicant de birou, cunoscând limba germană și română, precum și mașina de scris.

Domnișoară sau Doamnă învățătoare cu studiu suficiente spre a putea obține autorizația de a preda limba germană și lucruri de mână la o școală particulară.

Ofertele însoțite de condițiuni să se adreseze:
Administrația Societății Anonime Forestiere „UNION”, Scutăru, Gara Onești, România.
 (So 2190)

Pământ de vânzare 502 și 200

jughere mici (à 1200□) pământ arător cu rod frumos se vinde **foarte ieftin.**

Adresa la administrație.

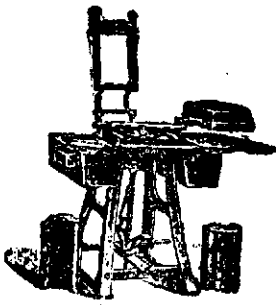
(Mo 2194)

ANUNȚURI

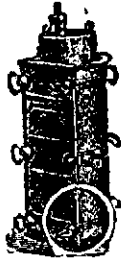
SE PRIMESC CU PREȚURI MODERATE LA ADMINISTRAȚIA ACESTUI ZIAR. — —

TELEFON: 750.

VALORIZARE DE NISIP!



Cine are nisip mult să ceară în interesul propriu următoarele cataloage și prospecte:

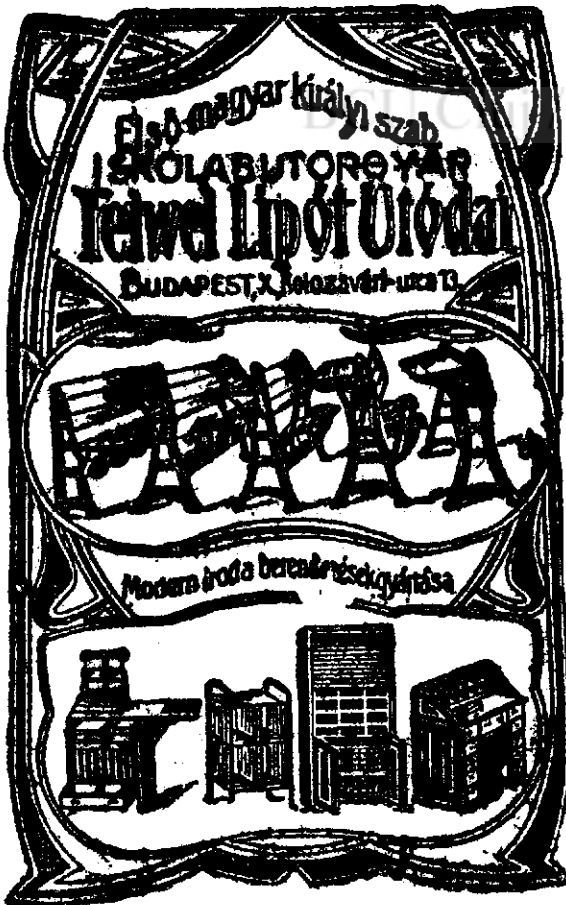


Sa 905-30

- F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.
 - F. A. Fabricarea țiglei de beton orânduită la lucru de mână.
 - Ca. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucru de mână.
 - B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.
 - C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și cement.
- Se ceară totodată examinarea gratuită a nisipului mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului.
- Fabrică de mașini pentru industria de nisip.

SZÁNTÓ és BECK ingineri
BUDAPEST, VII., Viola-utca 7.

Prima fabrică de bănci de școală
brev. reg. ung.



Liferează

cele mai moderne și mai bune
bănci de școală

brevetate sistem „Feiwel”,
„Zahn” și „Rettig”, mobil
pentru școli aparate de
gimnastică, mobil modern
pentru biserici, bănci pentru
biserică și mobil pentru
„grădinițe de copii.”

Fe 1288

Prețuri gratis.

Fabricarea aranjamentelor de
birouri moderne.

Aparate frigorifere sistem Schlütter și Gesell,

aparate pentru fabricare ghe-
ței, prin dioxid de sulfur fără
apă. Răcirea laptelui cu foarte
puțină consumare de apă, aran-
jament de camere frigorifere.

STEMMER A. JÓZSEF

Sc 1788

specialist

NAGYVÁRAD, Rákoczi-ut 35 sz.

Frisch Károly

Temesvár-Józsefváros, Hunyadi-

Măstru de împletituri de sârmă și de

Execută îngrădiri de poieni, parcuri și
mormântale, împletituri pentru site
nisip și pietriș, apărătoare de schintel
hornuri de locomobile cu aburi, etc.



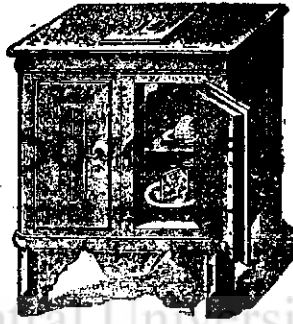
Magazin de
sârme în
trapalte,
economice
tru casă,
prețuri foarte
ieftine.

(Fl. 21)

Dulapuri de gheață

patentate sistem HENNEFELD,

Budapesta, Gr. Zichy Jenő-u. 5. lângă Váci-kör



He 1931

Dulapurile de până acum sunt cu slăvină și sunt obso-
lete. tinichea de ținc, se ruginesc, oxidează, se murdăresc, totdeauna
sunt expuse să fie reparate, câtă vreme la dulapurile
ghiață a lui HENNEFELD acest lucru e exclusiv
deoarece acestea sunt învăluite cu placă artificială
piatră. Sub rezervoriul de gheață se află REZERVORIUL
APĂ p. apa ce provine din topirea gheții, gheața rămâne
uscată, ceea ce dă o economisire de gheață de 60%

APARATE P. MĂSURAREA BEREI. Prețuri gratis. FUND. IN

HEGYI JÁNOS, lăcătuș

măstru lăcătuș. Atelier
de mașini și depozit de
mașini agricole.

Telefon: 67.

AIUD--NAGYENYED, Strada Tövisi-utca (Casa proprie)

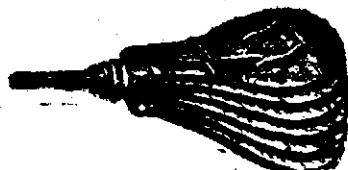
Oferă totfelul de mașini agricole, pluguri de oțel invenție proprie, tăietoare
sfeclă și secică, despoatoare de porumb, rășnițe de orz, mașini cu
lente pentru cusut, pentru casă și industrie. Apoi totfelul de lucrări în
branșă pentru zidiri și lăcătușerie cu prețurile cele mai ieftine. Pentru calitatea
și perfectă lucrare a mașinilor cumpărate dela mine dau cea
mare garanță. (He 1527) Prețuri gratis

PRIMA TURNĂTORIE DE CLOPOTE. TELEFON 77-

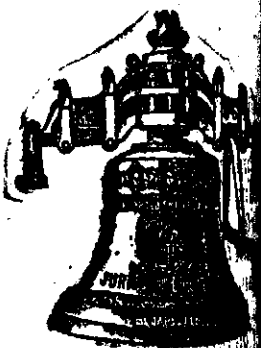
Juristics Márton

BUDAPESTA, Rózsa-u. 51 - 53.

Execută orice lucrare în această branșă: expediază clopote excelente cu tonuri
curate și pline, retoarnă clopote vechi, remontează clopote vechi pe coroane în-
vârtitoare din fer vărsat sistem Pozdech, eventual pe coroană învârtitoare din
fer făurit. Schimbă limbi învechite etc. Execută statui drepte și orizontale
din fer de clopote, cu preturi moderate. - Cu prospecte servesc cu plăcere.



Mai departe execută tot felul de
aranjament complete pentru
ateliere de lăcătușerie și făurărie.



Franz Nöhmeyer, gravor

BRAȘOV (Kronstadt), Michael Weiss-gasse 6.



Execută:
tofelul de gravuri și
nume: gravuri pe in-
strumente, gravuri în
masuri, sigle etc.

Specialități
de monograme tăiate pe
casete, albumuri, genie
și
bastoane.

Stampile de cauciuc tofelul de firme de metal și email, se execută cu prețuri moderate. (No 2070)

Atențiune! Atențiune!

JOHANN KLEIN, mașinist diplomat.

Atelier de lăcătușerie pentru edificii, mașini și lucrări artistice, atelier pentru reparaturi de mașini, Căpire mantogon și strugărie de mașini cu putere motorică proprie în

America-Albă, (Fehértemplom) str. Capelei, casa proprie.

Aduc la cunoștința on. public, că restaurarea atelelor mele instalând

un motor 14 PH. cu oțel brut și 3 noue mașini ajutătoare e terminată.

Renovarea aceasta a atelierelor mele și mașinele ajutoare cari le-am avut și mai înainte, îmi dau posibilitatea de a lăsa stimaților mei mușterii lucrări și mai ieftine și mai exacte.

Lucrările urgente se iau imediat în lucrare.

Totodată aduc la cunoștința celor interesați că mi-a sosit legătoarele Original Standart (Manilla)

și le vând cu cele mai ieftine prețuri.

Pentru binevoitoare număroase comande rog cu stimă

le 1005 **JOHANN KLEIN.**

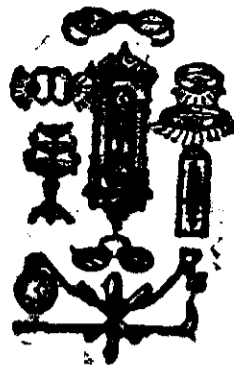
Rog! Atențiune! Rog!
Pentru evitarea neînțelegerilor, rog a nu confunda
„ firma mea cu alte firme asemănătoare. ”

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”

SOCIETATE DE ACȚIUNI ARAD, STR. ZRINYI NRUL I/a.

Sînd aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și multe, ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tofelul de opuri, rosete, fol, placate, registre, tipărituri pentru bănoi și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.



FRANZ SEEMANN

ceasornicar, prăvălia de oreloage

Sibiu-Nagyszeben, str. Turnului (Saggasse) 30.

Oferă on. public din localitate și provincă prăvălia sa de

ceasuri și bijuterii,

unde pentru cele mai ieftine prețuri se pot procura ceasuri de buzunar, de părete și sculătoare precum și tofelul de bijuterii și inele de logodnă.

Reparaturile se execută cu specialitate.

Pentru ceasurile cumpărate și reparate la mine ofer garanție. (Se 1588)

NUMAI ÎN SALONUL DE MODĂ

GEORGE RUMMEL

SIBIU, Honterusgasse n. 5

se execută costumele cele mai bune și strict englezești, precum și alte haine. Pune la dispoziția stîm. dame cele mai noi și clasice jurnale. Ori-ce comandă se execută în 8-10 zile. — La damele din provincie las probe în 6 oare de două ori. Haine de doliu le execută în 12 ore. (Ru 964)

Convingerea e siguranța cea mai bună. La comande mari mă prezint oriunde pe speșele proprii.

În mai multe rânduri decorat. „ Fondat în anul 1884



Heckenast János

constructor de altare, sculptor și aurifer. Restauratorul diecezei de Szombathely.

Pregătește: iconostase, altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pe lângă prețuri convenabile. Se recomandă la renovarea altarelor vechi. — Planuri și cataloage trimit gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii. Primește spre aurire tot ce se ține de această branșă. No 1402

Prețuri moderate. „ Condițiuni favorabile de plată.

Dufek Kálmán,

atelier de colorat și fabrică de curățire pe cale chimică

Cluj (Kolozsvár), str. Hegedüs Sándor nr. 5.

Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a hainelor de dame și bărbați, perdelelor, lucrurilor brodate și de mână etc. În bucate gata sau desfăcute de oală, pe lângă o executare conștiințioasă și recunoscută de solidă. Am introdus: desinfecțarea și curățirea penelor, la caz de urgență în timp de 12 ore. — Comandele cu poșta conștiințioasă și punctual. — Hainele de doliu se execută cât se poate de repede.



Du 1345

Incze József

magazin de cupatoare **Dés (Dej)**, str. Bánffy nrul 31.

Nr. telefonului 100.



Nr. telefonului 100.

Mare magazin permanent de cupatoare moderne și multi-culore, din material excelent, căminuri și vetre de fier, specialității de garnituri de încălzitoare rapide cu economie de 40%. Tot aci mare magazin de plăci pentru pă-

reți și pentru vane. Execută totfelul de lucrări în branșa cupătoritului și anume: clădirea, repararea și curățirea cuptoarelor vechi atât în loc cât și în provincie, pe lângă prețuri moderate.

I 2082

La dorință servesc cu mustre.

Să ne credeți că este în interesul D-Voastră dacă comandați coasa „Koronagyémánt” :



CU COASA „KORONAGYÉMÁNT”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă de oarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și moi nu se găesc între ele. Pentru :

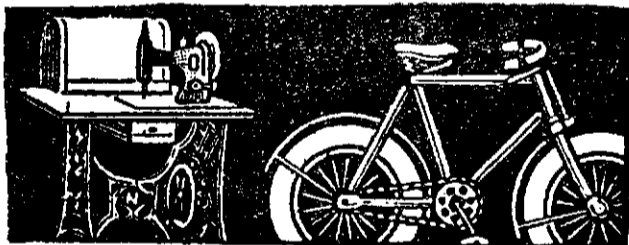
trăinicia fiecărei bucăți garantăm. :

75 80 85 90 95 100 110 cm.
Prețul: 1 bucăți 1'80 1'90 2.— 2'20 2'40 2'50 2'60 cor.
La comande de 10 bucăți 1 se dă rabat. Comandele se pot face prin trimiterea banilor înainte sau pe lângă rambursă la

LENGVEL TESTVÉREK magazin de coase „Koronagyémánt”
KAPOSVÁR, Fő-utca 22. R.

Intreprindere „VATT” mecanică și electrică a lui **LEITNER**, Cluj, (Kolozsvár).

Birou și magazin: Széchenyi-tér 41. (Palatul Széki).
Stabiliment: Malom-utca 8.



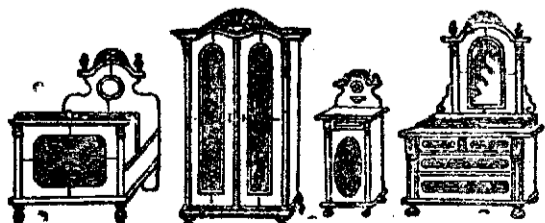
Va 2071

Reparări de automobile și gumă pentru automobile, mare atelier reparator de mașini de cusut, biciclete, mașini de scris, gramofone; prețuri ieftine, execuție solidă. — La comenzile din provincie nu se socotește pachetarea.
Cine se referă la acest ziar primește 10% rabat.

H. TH. BONNET,

stabiliment industrial de măsorie de lucrări p. clădiri și de mobile, cu putere motorică

BISTRIȚA (Besztercze), Felsőkülváros, Fő-ut 25.



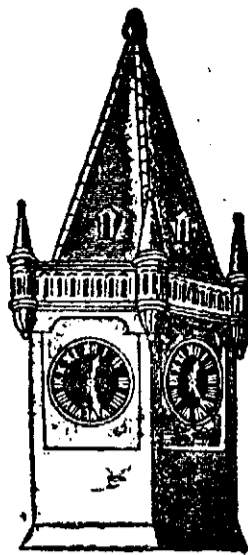
Execută în mod inecapțional totfelul de lucrări pentru clădiri și mobile, și anume: Lucrări pentru clădiri, portaleuri, mobilier pentru prăvălie, cafenea, școli și pentru biserici, apoi aranjamente complete pentru dormitoare, prânzitoare și pentru bucătăril, cu prețuri foarte ieftine. (Bo 2083)
Proiecte și prospecte gratis.

CEASURI PENTRU BISERICI.

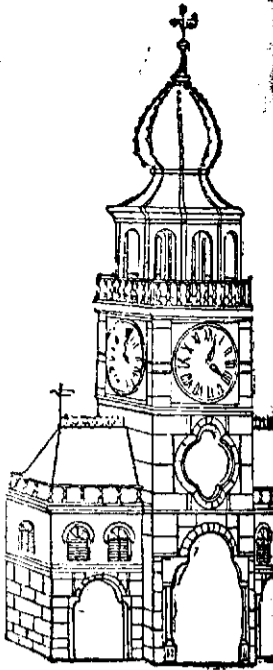
SZÁNTHÓ GYULA

fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD,
Damjanich-utca 30 szám.



Oferă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanția pe mai mulți ani. Prețurile la dorință se trimit gratis. Plăci (tablă) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)



Liferantul diecezelor gr. or. și gr. cath.

IN ATENȚIUNEA DOAMNELOR

Pielea frumoasă a feței e condiția principală a frumseții. Fiecare damă nutrește această dorință ferbinte, dar, regret, luându-se după reclamele alarmante, rămâne numai cu dorința. — Cea mai bună dovadă despre bunătatea unui articol este faptul că este el de rău pândit. — Bunătatea nelintreută a **preparatelor dr.-lui Sihulsky** o dovedește, afară de numeroasele scrisori de recunoștință, faptul că anual expediem în toate părțile țării și în Europa, dar și în **Africa și America** avem numeroși mușterii, cari comandă deodată sute de pachete, pentruca să facă economie cu cheltuielile de expediare.

Preparatul renumitului dr. Sihulsky **nu conține materii vătătoare**; întrebuințarea acestui aparat îndepărtează

pistruele, petele, sgrăbunțele, lucirea feței și roșaja feței

Preparatele dr.-lui Sihulsky, și anume: *alifie pentru față, cremă de mătase, săpun, pudră de mătase, apă pentru față*, sunt pentru întrebuințare de noapte și ziua.

!!! Feriți-vă de imitații. Preparatele adevărate sunt numai cele văzute, pe tegle și pe împachetarea externă, cu fotografia și înscrisurile dr.-lui Sihulsky !!!

Allife pentru față de dr. Sihulsky	oor.	1'40 fl.
Săpun	—	70 "
Apă	—	1'40 "
Cremă de mătase	—	1'20 "
Pudră	(in orice culoare)	1'20 "

Cosmeticul lui Puky pentru mâni, deși e preparat nou, se bucură de un succes unic, care chiar și mânilor celor mai neglijate le dă culoare albă ca zăpada și redă pielei o finețe ca de catifea. Modul de întrebuințare se găsește la fiecare sticlă. Prețul 70 fl.

Pentru îngrijirea **spiritul pentru păr „Capillor”**, care împiedică căderea părului oferim un preparat adevărat nutremânt al rădăcinii părului, împiedică chelția. — Modul de întrebuințare se găsește la fiecare sticlă! Prețul 1 oor. 20 fl.

„Regenerator pentru păr” redă părului cărunț culoarea originală. Prețul 2 cor.

Comenzile peste 10 cor. se expediază franco.

Preparatele mai sunt de vânzare la:

Farmacia MEZEI și ALEXANDER în Kasza

Scrifați adresa corectă. — Comenzile se expediază imediat. Me 1236 Discreția e asigurată.

INSTINȚARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din Deva și provincă, că am deschis un

salon de croitorie p. bărbați

conform cerințelor celor mai moderne. Dat fiind faptul că am terminat cursul de specialitate a industriei croitoriei la tehnologia din Budapesta, sunt în plină situație să pot executa cele mai gingașe și mai elegante haine, pardesiuri etc.

Legăturile pe cari le am cu cele mai de seamă fabrici din patrie și străinătate, îmi dau posibilitatea să pot executa haine elegante de primă mână dela 50 cor. în sus. (Ko 194)

Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt cu distincă stimă:

Kolozsvári Árpád, croitor p. bărbați, instructor diplomat în croitorie.